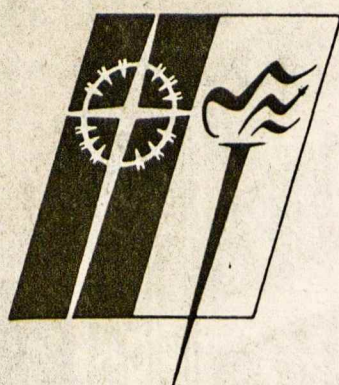

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31-32 (2682-2683) 2001 LIEPA-JULY 31

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD. • MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3 • CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Savanorių metai

Jungtinių Tautų organizacija paskelbė 2001-sius Tarptautinius savanorių metus. Tuo norima pripažinti ir paskatinti savanorišką veiklą ir veikėjus pasaulyje. Lietuviams, kaip ir kitoms etninėms grupėms išsivijoje, ypač anksčiau ar dar dabar pavergtų tautų savanoriška veikla yra mažų mažiausiai ne naujiena, o daugeliui – prigimtis.

DAŽNAM svečiai iš užjūrio nuostabą kelia mūsų bendruomenės ir kitų organizacijų bei institucijų susikūrimas per praėjusį penkiasdešimtmetį. Tai savanoriško – ne priverstinio – darbo vaisius, laisvalaikio valandomis, atitrauktomis nuo šeimos, nuo poilsio, nuo pelningesnio arba malonesnio užsiėmimo. Toks darbas skiriasi nuo vadinamos „saviveiklos“, kurios sąvoka, kaip nurodo žodynas, daugiau siejasi su savarankiškumu, iniciatyva, paprastai meno/muzikos srityje. Savanoriškumo principas išsivijoje reiškė neapmokamų įvairių – nuo vadovavimo iki valymo – pareigų atlikimą, stengiantis sukurti sąlygas, kuriose būtų išlaikomi ir ateities kartose ugdomi lietuviškumo principai bei teikiama pagalba Lietuvai. Šis darbas apėmė daugybę sričių – nuo bankų iki virtuvų, nuo partijų iki patalpų statybos. Viešajame (Šiaurės Amerikos) gyvenime savanoriška veikla daugiau rišasi su socialine rūpyba – šalpa vargstantiems, pagalba ligoniams ir pan. Ji yra be abejonės altruistinė, rodanti rūpestį kitais. Vietiniams kanadiečiams arba amerikiečiams beveik nesuprantama lietuviškosios veiklos plotmė, kuri yra kaip atskiras pasaulis, mikrokosmas, neturintis atitikmens daugelio eilinių piliečių gyvenime. Etninė savanoriška veikla yra labiau pagrįsta idealizmu, siekiančiu išlaikyti kultūrinį paveldą, jį perduoti jaunimui, skatinti savo šaknų pažinimą.

NEPAISANT kokių tikslų ji vykdoma, savanoriška veikla yra neįkainojama, neapskaičiuojama svarbi ir bendruomenėms, ir jų nariams. Dvasiškai sveikoje visuomeninėje santvarkoje visada vienas iš pagrindinių yra pagalbos principas. O asmuo, kuris rūpinasi tik savimi ir jokiū būdu neprideda prie savo gyvenamos bendruomenės, nesiima jokios atsakomybės už savo aplinkos priežiūrą, lieka nepilnai subrendusia asmenybe. Žmogus, kuris skiria laiko ar pastangų visuomenei, jaučia pasitenkinimą, kurį gali suteikti tik bendrų tikslų siekimas. Be to kiekvieno pareiga yra atiduoti savai bendruomenei bent dalį to, ką ji jam davė. Paskatinimas *redde, quod debes* gimė dar romėnų laikais. Savanoriška veikla padeda atsverti tą didžiulę vidinės apatijos bangą, sukeltą praėjusiam šimtmečiui, kuriame individo „aš“ pradėjo vyrauti iki tokio laipsnio, kad tapo normalu siekti grynai savanaudiško malonumo arba atpildo.

Todėl sveikintinas yra Tarptautinių savanorių metų paskelbimas. Nors daug kam savanoriškumo principas yra aiškus, nekenkia priminti, o svarbu ir kitiems padėti įsisąmoninti, jog jis nėra nei pasenęs, nei praradęs aktualumo. Visi gali, kad ir kuklia laiko auka, prisidėti prie savo visuomenės brendimo ir kartu save praturtinti. Ypatinai gražu, kad Lietuva yra užsiregistravusi šių paskelbtųjų metų dalyvė. Su pastangomis šioje srityje galima susipažinti interneto tinklalapyje www.savanoris.lt. Viltį sveikos visuomenės atkūrimui teikia ne tik jos dalyvavimas, bet ir skelbiamas šūkis – „Būk savanoriu – padėk sau ir kitiems“. RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Kitamet G-8 - Kanadoje

Kanados min. pirmininkas Jean Chretien pakvietė visus aštuonių ekonomikai svarbiųjų valstybių vadovus, ketvirtąjį liepos savaitgalį susirinkusius į pošeščiui Italijos Genoa mieste, 2002 metais susitikti Kanadoje, Alberto provincijos Kanakas kurorto konferencijų centre. Ši G-8 vadovų grupė, kurioje dalyvauja Japonijos, D. Britanijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Kanados ir Rusijos vadovai, susirenka kasmet apšvarstyti pasaulio ekonominę būklę, organizuoti laisvą pasaulinę rinką bei aptarti kitus politinius klausimus. Paskutinįjį laiką G-8 grupės konferencijos susilaukė vis didesnio masto protestų, nes daug yra įsistikinusių, kad laisva pasaulinė rinka bus naudinga tik didelėms tarptautinėms korporacijoms, o neturtingos tautos ir turtingųjų tautų neturtingi žmonės bus dar labiau išnaudojami. Pagrindiniu dienotvarkės punktu 2002 metų G-8 konferencijoje J. Chretien siūlė svarstyti bylas ligų, neturto ir politinio nepastovumo problemų sprendimui Afrikos kontinente. Kanada, su kelių Afrikos valstybių, kaip Alžyro, Pietų Afrikos, Nigerijos ir Senegalio, atstovų pagalba paruošė iki to laiko svarstyti planą.

Šių metų G-8 konferencijoje, šalia ekonominių ir laisvos

pasaulinės rinkos klausimų, buvo diskutuojama Artimųjų Rytų problema (pasiūlyta, kad neutralūs stebėtojai normuotų vis didėjančius sankirčius tarp Izraelio ir Palestiniečių valstybės), Kyoto oro taršos mažinimo nuostatų įgyvendinimo problemos (JAV ir čia atsakė šiuos nuostatus priimti) bei Makedonijos konfliktas (siūlyta pritari *NATO* taikos planui ir įvesti albanų kaip antrą kalbą šioje valstybėje). Buvo pažadėtas ir bilijoninis fondas kovai su AIDS liga, malarija ir plaučių džiovė, kurios yra labai plačiai išplitę Afrikoje. Genoa buvo pasirodžiusi ir protesto demonstracijoms. Konferencijos rajonas buvo aptvertas stipria aukšta vielinė tvora, saugomas policijos ir kariuomenės dalinių; valstybių vadovams apgyvendinti buvo paruoštas prabangus laivas, kurio restorane siūlyta 170 rūšių sūrių, 54 rūšių duonos bei 7,000 butelių įvairaus vyno. Protesto demonstracijose dalyvavo apie 150,000 taikių dalyvių ir keli tūkstantčiai karinių aktyvistų. Buvo apie 500 sužeistų abiejose pusėse. Tarp 180 suimtų aktyvistų ir organizatorių buvo du kanadiečiai ir vienas lietuvis. Ši sykį neapsieita be žūties: vienas italas, 23 metų Carlo Giuliani iš Romos, buvo policijos nušautas (Nukelta į 6-tą psl.).

IS LIETUVININKŲ SUVAŽIAVIMO ČIKAGOJE š.m. birželio 9-10 d.d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. 1. Mažosios Lietuvos fondo valdybos pirm. inž. Gytis Šernas ir prof. Vilijus Pėteraitis iš Kanados; 2. Čikagos lietuvių muzikos veteranas Jurgis Lampsatis ir dr. Daiva Kšanienė, ML Fondo Vydūno mokslinės-kultūrinės premijos laimėtoja; 3. MLF tarybos pirm. Kurtas Vėlius (kalba) ir vysk. Hansas Dumpys; 4. Suvažiavimo dalyviai pokalbyje – vysk. Hansas Dumpys, A. Buntinaitė ir kiti

Nauji vairininkai, seni vežimai

VIKTORAS ALEKNA

Vasaros pradžia – birželis. Šiemet jis Lietuvoje bent tris savaites buvo vėsus, pakankamai lietingas ir dėl to bene labiausiai skundėsi žemdirbiai: labai trūkdė džiovinti žolė, kuri šiemet buvo pakankamai vėli. Siek tiek sušilo paskutinė birželio savaitė, o liepą beveik kasdien pasidarė ir karšta, o karščius palydėjo ir perkūnijos, liūtys.

Pajūrin

Karščiai liepos 7-8 d. daugybę miestiečių varė į miškus, prie ežerų, upių, pajūrin. Palangiškiai net išsigaudo dėl tokio svečių antplūdžio: sako atvykėlių buvo net trys šimtai tūkstančių. Vienu metu jūroje maudėsi net 200,000 svečių. Daug žmonių buvo ir Šventojose bei Klaipėdoje. Į Klaipėdą plūdė žmonės pasižiūrėti ŠAS laivų, kurių atplaukė net devyni ir noriai išleidę klaipėdiečius ir miesto svečius įlįpti į tuos nematytus karo laivus. Net prezidentas V. Adamkus viename laive pabuvęs visą valandą.

Į pajūrį žmonės važiuojo dažniausiai savo automobiliais. Deja, lietuviai vis dar važinėja nelabai saugiai: per savaitgalį žuvę net vienuolika keleivių, o susižeidę net keli šimtai. Ir vis dažniausiai jauni. Lietuvos jaunimas vis dar važinėja nutrūktgalviškai ir neretai pasisvaiginę įvairiais stipresniais gėrimais. Raginamas važiuoti saugiai vis dar sunkiai girdimas. Liūdna baigtis žmonių nemoko.

Vairininkai

Birželio pabaiga ir liepos pradžia sudirgino ir tuos lietuvius, kuriems rūpi ne tik jūros vanduo ar šienas, bet ir Lietuvos valstybės ateitis, jos vairininkai. O vairininkai pasikeitė: buvo priverstas atsistatydinti ministras pirmininkas R. Pakasas, o į jo vietą Prezidentas buvo priverstas patvirtinti buvusį Lietuvos komunistų partijos pirmąjį sekretorių, vėliau buvusį Lietuvos prezidentą, pagaliau pasidarįsį Lietuvos socialdemokratų pirmininku Algirdą Brazauską: įvyko tai, apie ką svajavo LDDP nuo pat pastarojo seimo darbo pradžios. Jau tada LDDP vadovybė tikėjosi paimti Lietuvos valdžią į savo rankas.

Aštuonis mėnesius žiniasklaida įjovė R. Pakso vyriausybę, vis minėdama dienas, kada R. Pakso vyriausybė nuvirs, ir pagaliau ją nuvertė pats socialliberalų vadovas Artūras Paulauskas, pareikalaudamas, kad R. Pakas atsistatydintų, o kai

pats R. Pakas nepanoro paklusti, tai A. Paulauskas iš liberalų ir socialliberalų koalicijos pasitraukė ir su visa partija nuėjo į Socialdemokratų glėbį.

Bet A. Brazausko kelias į ministerius pirmininkus nebuvo sklandus. Visų pirma žiniasklaida labai kreišė pažūrėjo į tai, kad A. Brazauskas ją apgavo, sakęs, kad išvažiuo į Kauną, o iš tikrųjų buvo nuskrūdes į Maskvą. Antra, užkliuvo ir tai, kad baigęs prezidento kadenciją jis buvo sakęs, jog politikoje daugiau nedalyvaus. O šie tau: ir socialdemokratų partijos pirmininko kėdėn atsisėdo, ir ministrų pirmininku panoro pabūti. O šiandien (liepos 9 d.) *Lietuvos rytas* tiesiog ėmė spėlioti, kuruose rūmuose naujasis min., pirmininkas A. Brazauskas priminė svečius: savo prezidentinėje rezidencijoje ar min. pirmininkui skirtuose rūmuose.

Kaltinanti praeitis

Visa tai tik žiniasklaidininkų pasigardžiavimai. O naujasis Lietuvos patiekalas rūpėjo ir rūpi visai Lietuvai. Visų pirma visiems mąstantiems graudu, kad štai nepriklausoma Lietuva gyvuoją jau dvyliktus metus, dejas, darba turi pradėti ir dvyliktoji vyriausybė. Visi prisimena, kad 1992-1996 m., kai seimo daugumą turėjo LDDP, o prezidentavo A. Brazauskas, Lietuvos žmonėms buvo padaryta daugiausia skriaudų, labai apčiuopiamai pajusit: negrąžinta žemės ir pastatų nuosavybė, „privatizuota“ pramonė, o svarbiausia keičiant talonus – laikinus pinigus į litus buvo tiesiog apvogti visi taupieji-indėlininkai ir po pagalde laikę santaupas.

Bet dabartinį žmonių ilgą plauką – trumpas protas: viską yra užmiršę ir daug kas džiaugiasi, kad pagaliau prie valdžios vairo atstojto ūkininkas, beje, ne dienos karvių negašas, pradalgs nekirtes, vagos nevaręs, linų nemynęs... Dabartinis ūkininkas – valdęs ir tvarkęs plunksną...

Nauji ir nenuaji

Bet džiaugėsi nevisi: juk daugelis įtarė, kad A. Brazauskas slapta į Maskvą važiuojo, kaip ir 1991 m. sausį K. Prunskienė, rytų saulės parvežti. Saulė, žinoma, teka visada iš rytu. Bet ne visada ji teka skaiti. Kaip negalima dienos girti be vakaro, taip visada svarbu ne tik saulėtekis, bet ir saulėlydis.

Min. pirmininkas dirba ne vienas, o su savo tiesioginiais padėjėjais, kurių bus ne mažiau kaip dešimt, ir oficialiais programos vykdytojais – ministriais,

iš kurių daugiau kaip pusė pasiliko iš senosios vyriausybės. Tai matydami žmonės kraipo galvas. Juk socialdemokratų vadovai visą pusmetį tvirtino, kad jie turį savo vyriausybę ir savo programą, o kai reikėjo jauti čiupitį už ragų, štai ir paaiškėjo, kad senas jautis vagos negadina. Vadinasi, daug ko nauja nėra ko tikėtis.

Programa

Pagaliva nežada daug ko nauja ir vyriausybės programa. Jeigu kas atidžiai klausosi žiniasklaidos garsinės ar skaito spausdintos apžvalgos, tas ir išgirsta. Sužinojo, kad naujos vyriausybės darbų apimtis išdėstyta labai apibendrintai, t.y., viskas beveik taip, kaip ir ankstesnį vyriausybę. Liberalai net lyg ir skundžiasi, kad socialdemokratų su socialliberalais pakartoje beveik viską, ką buvo numatę liberalai. Ir būtų savo programą įvykdę, jeigu būtų buvę jiems leista dirbti visus ketverius metus. Gal todėl ir tiek senų ministerių pasiliko.

O iš tikrųjų gal nieko nauja ir nėra dvyliktos vyriausybės programoje. Visų pirma pasiryžę siekti Lietuvos narystės Europos ir Šiaurės Atlanto sąjungoje. Ir ne tik siekti, bet ir vykdyti paruošiamuosius darbus, kad laiku būtų tinkamai pasirengta. O tai, kad vyriausybė ketina įtraukti visuomenę į svarstyms dėl tos narystės, kad žada aktyviai vykdyti visuomenės informavimo politiką, tai štai jau ir lig šiol buvo pakankamai daroma.

Tik kažin ar tai vadinamajai visuomenei tokie dalykai labai įdomūs. Visuomenė daug įdomiau, kaip bus kovojama su nedarbu. Deja, programoje tenkinamasi tik žodžiais: bus siekiama mažinti nedarbą. Lygiai taip pat visuomenę menkai guodžia ir tai, kad žadama kovoti su skurdu, nes juk vyriausybė nežada siekti progresyvinio mokesčio įvedimo. O štai noras ar pasirengimas „įvesti šeimos pajamų apmokestinimą“, kaip rašo *Lietuvos aidas*, kažin ar susilauks visuomenės džiaugsmingo pritarimo.

Vis tiek dainuosim

Kol kas statistinis lietuvis paliktas džiaugtis vasaros malonumais: uogomis, grybais, šviežiomis bulvėmis... taip pat naujos vyriausybės pažadais. Tik baimė kyla, kai žiniasklaida praneša, kad vieno ar kito rajono savivaldybė žada branginti vandenį, būsimos žiemos šildymo mokesčių, telekomas savo paslaugas (Nukelta į 4-tą psl.).

Savaitė Lietuvoje

Nauji ambasadoriai

Liepos 9 d. BNS/LGTIC pranešė, kad artimoje ateityje įsigalios septyni nauji ambasadorių paskyrimai. Buvęs Lietuvos ambasadorius JAV ir Kanadoje dr. Alfonsas Eidintas skiriamas Lietuvos ambasadoriumi Izraelyje. URM sekretorius, anksčiau dirbęs ambasadoriumi Maskvoje, Romualdas Kozrovičius vadovaus ambasada Čekijoje. URM generalinis inspektorius Dainius Junevičius, prieš keletą metų dirbęs Lietuvos ambasadoriumi Lenkijoje, paskirtas į Graikiją. UR ministerio patarėjas derybose su Europos sąjunga Audrius Navikas skiriamas ambasadoriumi į Belgiją, o URM Valstybinio ir diplomatinio protokolo tarnybos direktorius Edminas Bagdonas – į Italiją. Lietuvos ambasadoriaus Ukrainoje pareigas perims ambasadorius ypatingiems pavedimams Viktoras Baublys, anksčiau atstovavęs Lietuvai Gudijoje, o į Kiniją paskirtas URM Konsulinio departamento direktorius Artūras Žurauskas.

Šveicarijos prezidento vizitas

Liepos 20 d. Lietuvoje lankėsi Šveicarijos konfederacijos prezidentas Moritz Leuenberger su delegacija. Jis susitiko su prezidentu Valdu Adamkumi, ministru pirmininku Algirdu Brazausku ir Vilniaus burmistru Artūru Zuoku. Jo atvykimo išvakarėse sostinėje įvyko Šveicarijos generalinio konsulato atidarymas Rūdninkų gatvėje. Lietuva ir Šveicarija diplomatinis santykius atkūrė 1991 m., priėmus BNS/LGTIC. Šiuo metu yra įsigaliojusios šių dviejų valstybių 8 sutartys. Šveicarija yra aštunta pagal investicijų Lietuvoje dydį, yra investavusi 452 mln. litų. Tikimasi, jog generalinio konsulato atidarymu prasidės glaudesnių ryšių plėtojimas, ypač prekybos srityje.

Sudaryta opozicija

Liepos 12 d. seimo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) frakcija, nepritarusi Algirdo Brazausko vyriausybės programai, oficialiai pasiskelbė opozicine frakcija, rašo ELTA/LGTIC. Devynis narius turinti Konservatorių frakcija žada stengtis konstruktyviai talkinti vyriausybei sprendžiant svarbias Lietuvos problemas, ypač susijusias su euroatlantinės integracijos reikalais. Frakcija vadovausis savo partijos seimo rinkimų programoje „Naujas vėjas“ išdėstytomis nuostatomis. Pareiškė, jog „frakcija sieks, kad į Lietuvos politinį gyvenimą grįžtų pagrindinės vertybės: sąžiningumas, tikėjimas bendradarbiškumu, moralė, sprendimų ir veiksmų skaidrumas“.

Liberalų frakcija, turinti 33 narius, taip pat pasiskelbė opozicija, parems tuos vyriausybės veiksmus, kurie atitiks LLS pro-

gramą, leis naujamai vyriausybei dirbti 100 dienų be kritikos. Bus sudaryta šešėlinė vyriausybė bei parengta alternatyvi vyriausybės programa, aktyviai bendradarbiaujama su visomis seimo frakcijomis.

Lankėsi Kinijos delegacija

Liepos 9-12 d.d. Lietuvoje lankėsi oficiali Kinijos Liaudies Respublikos Fudziano provincijos 6 asmenų delegacija, atvykusi susipažinti su verslo aplinka Kauno mieste bei apylinkėse. Fudziano provincijos centras Siamenas su Kauno miestu yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartį. Liepos 11 d. svečiai lankėsi Vilniuje, prieš išvykdam atgal į Kiniją liepos 12 d.

Lankėsi Latvijos prezidentė

Kaip rašo ELTA/LGTIC, birželio 15 d. Lietuvoje darbo vizitui lankėsi Latvijos prezidentė Vaira Vīķe-Freiberga. Ji dalyvavo Vilniuje vykusiame tarptautinėje moterų teisių konferencijoje, taip pat susitiko su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi. Susitikime prezidentai aptarė ŠAS ir Europos sąjungos plėtros klausimus, pasikeitė nuomonėmis apie ES ir norinčių prie jos prisijungti valstybių vadovų susitikimą Geterborge bei Nicos sutarties tvirtinimo eigą. V. Adamkui viešnia perdavė oficialų kvietimą dalyvauti Rygos 800-ųjų metų minėjimo renginiuose.

Nauja kariuomenės struktūra

Krašto apsaugos ministerijos Gynbos resursų taryba patvirtino naują Lietuvos kariuomenės struktūrą, sudarytą atsižvelgiant į ŠAS pasiūlymus, praneša ELTA/LGTIC. Kariuomenės branduolį sudarys Rytų ir Vakarų teritorinės apygardos su štabais Vilniuje ir Klaipėdoje bei ŠAS karininkų standartus atitinkanti nuolatinės parengties brigada „Geležinis vilkas“. Šią brigadą, galinčią veikti su ŠAS pajėgomis bendrose gynbos operacijose Lietuvos teritorijoje, numatoma baigti suformuoti iki 2006 m.

ŠAS jau du kartus palankiai įvertino Lietuvos pažangą vykdančio Narystės veiksmų planą. Tačiau tuo pačiu buvo atkreiptas dėmesys, kad krašto gynbos planai nepakankamai pagrįsti ekonominiais ištekliais, nėra vientisos valdymo grandies. Todėl numatyta įsteigti sausumos pajėgų vado, atsakingo už karinės operacijos pareigybę, kuri būtų pavaldi kariuomenės vadui. Ginkluotųjų pajėgų pertvarkos esmė – veiksmingesnis kariuomenės valdymas, racionalnesnis turimų išteklių panaudojimas. Lietuvos kariuomenėje tarnauja 12,900 tikrosios tarnybos karių ir šauktinių. Krašto apsaugos savanorių pajėgas sudaro 11,300 žmonių. Personalo išlaikymui skiriama apie 50% gynybos išlaidų. RSJ

Šiame numeryje

Savanorių metai
Savanoriška veikla lietuviams nėra naujiena
Nauji vairininkai, seni vežimai
Daug ko nežada nauja vyriausybės programa
Naikinamos lietuvių mokyklos Lenkijoje
Užsimota sunaikinti lietuvišką švietimą Seinų valsčiuje
Lietuvos sukilimo 60-metis
Iškilmingai Vilniuje paminėtas 1941 m. birželio 23 dienos sukilimas
Tarėsi Lietuvos ir Lenkijos parlamentarai
Kalbėta apie 1791 m. gegužės 3-iesios konstituciją
Mitas apie olimpiados idealizmą
Olimpiada turėtų būti rengiama laisvame krašte
Naujieji įvykiai Lietuvoje
Rusų, lenkų ir vokiečių spaudos atsiliepimai
„Ta mūsų“ seselės darbininkė
Pasitinkant dail. Anastazijos Tamošaitienės darbų parodą
Kalniškės mūšio liudininkai
Pagerbti žuvę partizanai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail – PAP Registration No. 9408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių kultūros draugija „Žiburiai“. REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaite-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$45, mėmė – \$55, garbės – \$65. Oro pašto į užjūrus – \$145, paprastu pašto – \$50. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalau kreiptis į „TŽ“ administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. „Žiburiai“, Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. U.S. POSTMASTER: send address changes to: „Tėviškės žiburiai“, P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Naikinamos lietuvių mokyklos Lenkijoje

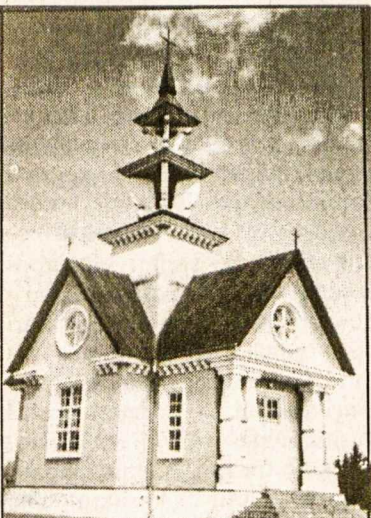
IRENA GASPERAVIČIUTĖ

Prieš dvejus metus prasidėjęs lietuviškų mokyklų naikinimas nesibaigia. Kiekvienais metais uždarama tai po viena, tai po dvi mokyklas. Šiais metais Seinų viršaitis užsimojio sunaikinti lietuvišką švietimą visame Seinų valsčiuje.

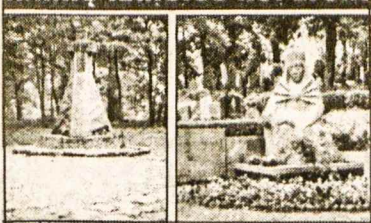
1988 m. nemažai kilometrų išvaikščiojo Krasnagrudos mokyklos mokytoja Janina Macukienė su lietuviškų organizacijų vadovais. Nemažai popieriaus buvo prirašyta, kol pagaliau pirmą kartą nuo 1920 m. Seinų padangėje vėl įsteigta lietuviška mokykla. „Lietuviška mokykla“ rašau sąlyginai, nes Krasnagrudos mokykloje įsteigtos tik klasės su lietuvių dėstomąja kalba, taigi, pati dvylika metų veikusi mokykla buvo mišri. Po metų tokios klasės įvestos ir Krasnovo mokykloje. 1998 m. reformuojant švietimo sistemą, visoje šalyje įsteigtos gimnazijos. Kad Seinuose būtų įsteigta lietuviška gimnazijos klasė, nepakako kreiptis į vietos savivaldybę. Klausimą reikėjo iškelti į aukščiausią lygį – jį svarstė Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės ir seimai.

Atidžiai sekant visus pakitimus įgyvendinus švietimo reformą, aiškėja, kad suplanuota likviduoti lietuviškas mokyklas. Apie tai liudija lietuvių kalbos, Lietuvos geografijos ir istorijos, integruoto mokyimo lietuvių kalbos pagrindu programų netvirtinimas, egzaminų po pagrindinės mokyklos ir gimnazijos neorganizavimas lietuvių kalba, dėsimas leisti lietuviškus vadovėlius, pagaliau skiriamų lėšų trūkumas ir mokyklų uždarinėjimas.

Matyt, neatsitiktinai Lenki-

RAINIŲ KANČIOS KOPLYČIA

PAMINKLAI SOVIETŲ NUŽUDYTIEMS 1941 M. BIRŽELIO 24-25 D. LIETUVOS POLITINIAMS KALINIAMS TELSIUOSE IR RAINIŲ MIŠKELYJE. Šio skaudaus įvykio 60-metis buvo iškilmingai paminėtas š.m. birželio 24 d. Iškilnėje dalyvavo Telsių vyskupas A. Vaičiūnas, Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, kunigai, kiti pareigūnai ir gausi visuomenė. Minėjimas buvo pradėtas Mišiomis Telsių mieste aikštėje. Po jų visi dalyviai su Lietuvos kariuomenės daliniu du kilometrų žygiavo į Rainių mišką, kur sovietų buvo nukankinti 74 Lietuvos politiniai kaliniai. Ten buvo pašventintas naujas paminklas ir koplyčioje atnašautos Mišios

Lietuvos sukilimo 60-metis

Iškiliai paminėtas 1941 metų birželio 23 dienos sukilimas

PILYPAS NARUTIS

Laikraštis *Baltische Rundschau* 2001 m. birželio 1 d. straipsnyje *Viename šimtmetyje triskart nepriklausomybė pažymi*: „Nė viena kita Europos tauta, tik lietuviai per 20-tą šimtmetį tris kartus, būtent – 1918 m. vasario 16 d., 1941 m. birželio 23 d. ir galiausiai 1990 m. kovo 11 d. pareikalavo nepriklausomybės. Kai vasario 16 d. ir kovo 11 d. Lietuva iškilmingai atšvenčia, tai birželio 23 d. oficialių Lietuvos sluoksnių yra apmąstanti svarstoma“.

Vilniuje

Vilniuje iškilmingą minėjimą surengė „Vilniaus mokslų akademija“, „Lietuvių tautos fondas“ ir „Lietuvos 1941 m. birželio 22-28 dienų sukilėlių sąjunga“. Renginyje įvyko birželio 21 d. Lietuvos mokslų akademijos salėje, dalyvaujant Lietuvos kariuomenės Vilniaus igulai, kuri, karių orkestrui talkinant, labai įspūdingai pagerbė žuvusius sukilime: specialia kariūnų garbės sargyba rikiuotėje išnešė iš salės ir nešė kiekvienas kariūnas po specialią gėlių puokštę prie kiekvieno žuvusiojo kapo arba paminklo Vilniuje.

Akademiniėje dalyje pranešimus skaitė istorikas dr. A. Liekis ir istorikas dr. S. Jegelvičius. Dr. A. Liekis atpasakojo 1941 m. sukilimo eigą, o dr. S. Jegelvičius, apžvelgdamas sukilimą ir jo eigą, atkreipė ypatingą dėmesį, kad iki šiol perdėta tik pabrėžiamas Berlyno LAF vaidmuo neatitinka tikrovės, nes sukilimą ruošė ir įvykdė Lietuva, Lietuvos aktyvistų frontas, o Berlyno LAFo vaidmuo buvo tik priedinis.

Sukilimo temomis kalbėti buvo pakviesti 1941 m. birželio 23 d. sukilimo, antisovietinio ir antinacinio pasipriešinimo vadovai ir dalyviai. Kalbėjo dr. Adolfas Damušis, dipl. inž. Pilypas Narutis, dr. Kazys Bobelis, Jonas Antanaitis, Jonas Čeponis, Antanas Stasiškis ir Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Juozas Stasiškis.

Aš savo pasisakyme atkreipiau dėmesį į Lietuvos aktyvistų fronto Vilniaus štabą, kurio vadovu buvo gen. št. mjr. Vytautas Bulvičius, Lietuvos sukilimo organizatorius pradininkas. V. Bulvičius iniciatyva Vilniuje jau 1941 m. balandžio 22 d. buvo sudaryta ir Kauno bei Vilniaus LAF štabų patvirtinta laikinoji Lietuvos vyriausybė. V. Bulvičius ir jo vadovaujama Vilniaus LAF štabo didžioji dalis buvo sovietų areštuoti, Maskvos karinio tribunolo nuteisti ir 1941 m. gruodžio 28 d. viena dalis jų sušaudyti, kita dalis 25 metams į Sibirą ištremti.

Visi kalbėtojai svarstė ir patvirtino 1941 m. birželio 23 d.

sukilimo didelę įtaką kovose Lietuvos laisvei atgauti 60-ties metų laikotarpyje.

Renginio programą baigė Lietuvos mokslų akademijos mišrus choras, vadovaujamas Vytauto Versecko ir dirigentės Juditos Taučaitės.

Kauno pašto rūmai, kur buvo įrengta Telefono-telegrafo centrinė. Sukilėliai ją užėmė ir nutraukė sovietinės armijos ryšius

Nuotraukos – P. Naručio

Paminklinės lentos Kaune

2001 birželio 22 d. atidengtos ir pašventintos sukilimą primenančios paminklinės lentos Kaune.

Paminklinė lenta įrengta Aukštakalnyje prie senelių prieglaudos, Aukštaičių g. 10. Čia buvo įsikūręs Lietuvos aktyvistų fronto štabas (LAF). Šioje būstinėje 1941 m. birželio 22/23 dienomis LAF štabas pradėjo ir vadovavo Lietuvos sukilimui.

Dar slaptoje pogrindžio veikloje parinkome šią senelių prieglaudą LAF štabui aptarę (Pilypas Narutis) su Leonu Prapuoleniu. Vietą LAF štabui pasiūlė man dr. Bronius Stasiukaitis su dr. Antanu Marčiukačiu, kurio žinioje ir buvo ši senelių prieglauda.

Čia birželio 22 d., 10-11 v.r. posėdyje buvo padarytas LAF štabo nutarimas sukilti. Čia atėjo dr. A. Damušis, dr. J. Vėbra su L. Prapuolėniu rašė atsišaukimą į tautą ir iš čia aš juos su sargybos apsauga išleidau ir transliacijoms paruošė radiofoną Lietuvos sukilimui paskelbti. (Pirmasis į pasaulį per radiją sukilimo skelbimas buvo pradėtas Romo Šato LAF radijo būrio, kuris buvo įrengęs trumpų bangų radiją Aleksoto pašlaitės kalvoje ir jam daviau leidimą pradėti transliaciją birželio 22 d. vidurdienyje).

2001 m. birželio 22 d., 10 val., prie senelių prieglaudos namo įrengtos paminklinės lentos atidengimą ir pašventinimą pradėjo Alfonsas Žaldokas (1941 m. birželio 22-28 d. sukilėlių sąjungos tarybos pirmininkas). Atidengęs prie namo įtvir-

tintą lentą, supažindino su šio pastato reikšme, perskaitė paminklinės lentos užrašą: „Šiame pastate įsikūręs Lietuvos aktyvistų fronto štabas 1941 m. birželio 22 d. priėmė nutarimą pradėti sukilimą Lietuvos nepriklausomybei atkurti“. Pakvietė kun. Robertą Grigą šią paminklinę lentą pašventinti.

Trumpą žodį tarė Pilypas Narutis, kuris su Leonu Prapuolėniu šiose pastate įkurdino LAF štabą ir vykdė LAF štabo nutarimą sukilti, LAFą pervedė iš pogrindžio į viešumą ir į visos Lietuvos sukilimą.

Iš senelių prieglaudos Aukštakalnyje visi dalyviai persikėlė į Kauno miesto centrą prie Pašto rūmų. Čia buvo įsikūrusi LAF Juozo Rudoko-Vanagaičio būrio štabo būstinė. Ir šios pašto rūmų sukilėliai užėmė be šūvio 1941 m. birželio 22 d. vakare.

Alf. Žaldokas, atidengęs paminklinę lentą, perskaitė užrašą: „1941 m. birželio 22 d. Lietuvos aktyvistų fronto partizanai užėmė šią pastatą veikusią Centring telefono telegrafo stotį ir nutraukė Maskvos ir sovietinės armijos ryšius. Tai lėmė sukilimo sėkmę“.

Paminklinių lentų Kaune atidengimo iškilmes parodė ir P. Naručio kalbą trumpai paminėjo Lietuvos televizija birželio 22 d. vakaro laidoje.

Ypatingos iškilmės Kaune

60-tąsias metines nuo sukilimo Kaunas atšventė labai iškilmingai. Iškilmės prasidėjo 10 v.r. žuvusių 1941 m. birželio 22-28 d. sukilėlių pagerbimu prie paminklo Ramybės parke. Lietuvos kariuomenės Kauno igulų karių būriui išsirikiavus, prie žuvusiems sukilėliams pastatyto paminklo grojo Lietuvos kariųjų pajėgų orkestras (vadovas Ričardas Kukulskis). Atatinkama žodį tarė Lietuvos 1941 m. birželio 22-28 d. sukilėlių sąjungos tarybos pirm. Alfonsas Žaldokas. Tautinio meno sambūris „Gimtinė“, vadovaujamas Prano Jurkonio, atliko jaudinančias giesmes. Skambant giesmėms buvo padėtos gėlės ir uždegtos žvakutės prie paminklo. Čia susirinkę sukilimo organizatoriai, sukilėliai ir tūkstantinė minia Kauno gyventojų gausiai papuošė gėlemis paminklinę vietą.

Iš Ramybės parko visi dalyviai ir Lietuvos kariuomenės Kauno igulų kariai pajudėjo į Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) šventovę dalyvauti šv. Mišiose už žuvusius sukilėlius. Pamokslą pasakė Lietuvos kariuomenės kapelionas.

Po pamaldų Lietuvos kariuomenės Kauno igulų kariai iškilmingoje paradinėje rikiuotėje ir gausi visuomenė, grojant Lietuvos kariųjų oro pajėgų orkestrui, nužygiavo į Vytauto Didžiojo Karo muziejiaus sodelį. Čia iškilnė prie Nežinomojo kario kapo buvo pradėta 12 v. Vyčio Kryžiaus vėliavos pakelime dalyvavo Adolfas Damušis, Pilypas Narutis, Mykolas Naujokaitis ir Jonas Antanaitis. Grojo Lietuvos kariųjų pajėgų orkestras. Pagerbti šūviais Nežinomasis karys ir 1941 m. birželio 23 d. sukilėliai. Padėtos gėlės, skambant varpų muzikai (G. Kuprevičius).

Minėjimas VD un-to salėje pradėtas 13 v. Lietuvos himnu. Žodį taria Alf. Žaldokas. Po žodžių „nebuvo paleistas nė vienas šūvis“ partizanų sambūris „Girios aidas“ atliko dainą *Vienas kraujo lašas* (žodžiai Jono Aiščio, muzika Antano Paulavičiaus).

Suskambėjo Leono Prapuolenio deklaracijos apie Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą įrašas. Sukilėlių himnas. Paskelbiama, kad sukilimo metu Lietuvoje žuvo per 2000 žmonių. Tylos minute pagerbiami žuvusieji: moksleivės, pasipuolusios tautiniais drabužiais nešė degančias žvakutes ir padėjo ant scenos. Skambėjo *Oi neverk, motušėle*. Atliko trimitininkas.

Alf. Žaldokui baigus pranešimą, daina *Partizanai* užbaigiamą žuvusiųjų garbei dalis. Pilypas Narutis paskaitoje apžvelgė Lietuvos 1941 m. birželio 23 d. sukilimo ruošimą ir eigą. Po jo paskaitos žodį tarė Vytautas Landsbergis, kurio kai kuriuos netikslumus ištaisė kalboje Adolfas Damušis. Perskaičius gautus sveikinimus minėjimas baigtas lietuviškos muzikos sambūrio „Ainiai“ koncertu.

Kauno senelių prieglauda, kur buvo įsikūręs sukilimo štabas (Aukštakalnis, Aukštaičių g. 10)

Pranešimas iš Lenkijos

Tarėsi Lietuvos ir Lenkijos parlamentarai

Ž. MAKUSKIENĖ

Š.m. birželio 9 d. Varšuvoje įvyko eilinė Lietuvos ir Lenkijos parlamentų narių grupės sesija. Abiejų valstybių parlamentarų dėmesio centre buvo 210 metų senumo įvykiai. Grupė kreipėsi į abiejų valstybių seimus, kviesdama juos kiekvienais metais bendrai minėti 1791 m. gegužės 3-iosios konstitucijos priėmimą abiejose šalyse. Kreipimasis buvo priimtas pirmoje grupės posėdyje dalyje, kurioje įvyko Varšuvos karalių rūmuose.

Lietuvos seimo vicepirm. Artūras Skardžius 1791 m. gegužės 3-iosios konstituciją pavadino „imponuojančiu precedentu tuolaikinėje Europoje“ ir priminė, kad lenkų ir lietuvių suartėjimas prasidėjo nuo Krėvos unijos.

Ar tai reiškia, kad nuo šiol ir lietuvių privalės švesti gegužės 3-iają? Kaip Lietuvos seimas ketina vykdyti tą kreipimąsi: „iškilmingai minėti gegužės 3-iosios konstituciją?“ – paklausė Lietuvos delegacijos narį Česlovą Jursėną.

„Dokumente nekalbama apie šventę“, o tik siūloma paminėti šią dieną abiejose šalyse. Kiekviena tauta ją minės taip, kaip jai patogiau – sakė Č. Jursėnas. Jis dar nežino, kaip Lietuvoje bus pažymima ši diena. Gal tai bus mokslinė konferencija, gal koks nors susitikimas ar tą dieną seimo posėdis, per kurį galima pasakyti kalbą.

Iki šiol Lietuvos istoriografijoje 1791 m. gegužės 3-iosios konstitucija vertinama nevienodai. Daugelio istorikų nuomone, šiuo aktu buvo siekiama galutinai panaikinti Lietuvos didžiosios kunigaikštystės politinį savarankiškumą, sudaryti federacinę valstybę. Nenurodydama, kad abiejų tautų respublikoje galima vartoti ir lietuvių kalbą, konstitucija valstybine kalba įtvirtino lenkų kalbą. Po ilgų diskusijų LDK didikai sutiko tą įstatymą paremti, tačiau neketino nutraukti kovos dėl savo tautos ir valstybės teisių. Siekiant užsitikrinti LDK paramą, 1791 m. spalio 20 d. buvo priimtas abiejų tautų savitarpio garantijos įstatymas, kuris bent iš dalies atstatė LDK, kaip savarankiško subjekto teises.

Lenkai nuo seno švenčia 1791 m. gegužės 3-iosios konstitucijos priėmimo dieną. Ši diena iškilmingai buvo minima ypą tarpukario laikotarpyje. Nors komunistiniais laikais gegužės 3-ioji oficialiai nebuvo švenčiama, tačiau kasmet visose Lenkijos šventovėse tą dieną buvo aukojamos šv. Mišios už Lenkiją. Nuo 1989 m. gegužės 3-ioji Lenkijoje yra nedarbo diena ir laikoma svarbiausia lenkų tautos šventė.

Rengiamas nutarimas

VIII grupės posėdis buvo mažiau iškilmingas. Paprastai kiekviename posėdyje priimamas bendras grupės nutarimas svarbiausiais klausimais. Nutarimo projektas yra derinamas abiejų šalių delegacijų. Taip turėjo būti šį kartą. Tačiau lenkų delegacija pasikvietė tik vieną iš trijų nurodytų Lietuvos delegacijos narių (A. Melianą) ir labai greitai su juo „suderino“ nutarimo projektą. Jame buvo

išvardintos tik Lietuvos lenkų problemos, o neužsiminta apie Lenkijos lietuvių reikalus (švietimą, pasienio užkardą Punske). Lietuvos delegacija nutarimo projektą pradėjo rengti iš naujo. Tačiau kai kurie Lietuvos delegacijos nariai ragino „nesismulkinginti“.

Neapsieita ir be skandalų. Lietuvos seimo narys, Lenkų rinkimų akcijos pirmininkas Tomaševskis „pagalbinio personalu, kuris nežinia kodėl dalyvauja šiose posėdyje“ pavadino savo valstybės generalinę konsulę ir kitus Lietuvos diplomatus, Lietuvos vyriausybės narį – Tautinių mažumų ir išeivijos departamento direktorių, Lenkijos lietuvių organizacijų atstovus.

Kiti reikalai

Grupės nutarime reiškiamas įsitikinimas, kad 2002 m. ŠAS (NATO) viršinių susitikime Prahoje Lietuva bus pakviesta į ŠAS, konstatuojama, kad sustiprėjo Lietuvos ir Lenkijos politinis dialogas, įtvirtinta strateginė partnerystė, pažyminta, kad padidėjo dvišalė prekyba, raginama greičiau įgyvendinti visas Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties nuostatas.

Nutarime kalbama ir apie mažumų reikalus. Pažymima, kad iki 2001 m. gruodžio 1 d. abiejose šalyse bus parengta mažumų švietimo plėtos strategijos koncepcija bei jos įgyvendinimo būdai, kurie užtikrins tautinių mažumų teises. Meliano grupės parengtas nutarimo projektas buvo papildytas nuostata, kad iki to laiko negalima keisti dabartinės padėties. Tai reiškia, kad jau suplanuotą lietuviškų ir lenkiškų klasių jungimą, lietuviškų mokyklų uždarymą bei kitokius veiksmus, siekiančius sumažinti lietuviško švietimo apimtį Seinų ir Punsko valsčiuose galima bus laikyti prieštaraujančiais Lietuvos ir Lenkijos parlamentarų grupės nutarimo nuostatomis.

Grupės nutarime reiškiamas įsitikinimas, kad iki 2001 m. rugsėjo mėnesio bus pasirašyta sutartis, reglamentuojanti tautinių mažumų atstovų vardų ir pavardžių rašymą, „atsižvelgiant į Europos standartus ir tautinių mažumų lūkesčius“. Lietuvos lenkų lūkesčius šiuo klausimu išdėstė tos pat dienos vakare per Lenkijos televiziją du Lietuvos parlamentarai – Tomaševskis ir Poplavskis. Tie tikino, kad jų pavadėms privalo būti rašomos lenkiškomis raidėmis. Lenkų parlamentaras T. Wrona, akivaizdžiai prisilenkdamas su tiesa, grupės posėdyje tikino, kad Lenkijoje lietuvių vardai ir pavardės rašomos taip, kaip jie to pageidauja.

Grupė kreipėsi į Lenkijos vyriausybę ir Punsko valsčiaus valdžią (pastarąją nuostatą nuo savęs pridėjo lenkų parlamentarų pasiūlymu grupės prezidentas; Lietuvos delegacija savo posėdyje Punsko valsčiaus valdžią neminėjo), kad imtųsi veiksmų pasienio uždaro Punske lokalizacijos klausimui išspręsti.

Svetimkalbiai laikraščiai Lietuvoje

VYTAUTAS P. ZUBAS

“Neaišku, ką jie meškerioja”, rašė bičiulis laiške iš Lietuvos apie baltiečių kraštuose išeinančią svetimą, ne tautinių mažumų spaudą. Jau aštuntus metus Vilniuje leidžiamas vokiečių kalba mėnraštis *Baltische Rundschau* š.m. birželio mėnesio numerįje tokių abejonių nekeliu. Papuošęs antraštę trijų baltiečių kraštų herbais ir, pasivadinęs *Nepriklausomu Estijos, Latvijos ir Lietuvos mėnraščiu*, pirmame puslapyje trumpai apžvelgia tarptautinės reikšmės įvykius “trijųse mažuose kraštuose su didele vizija”.

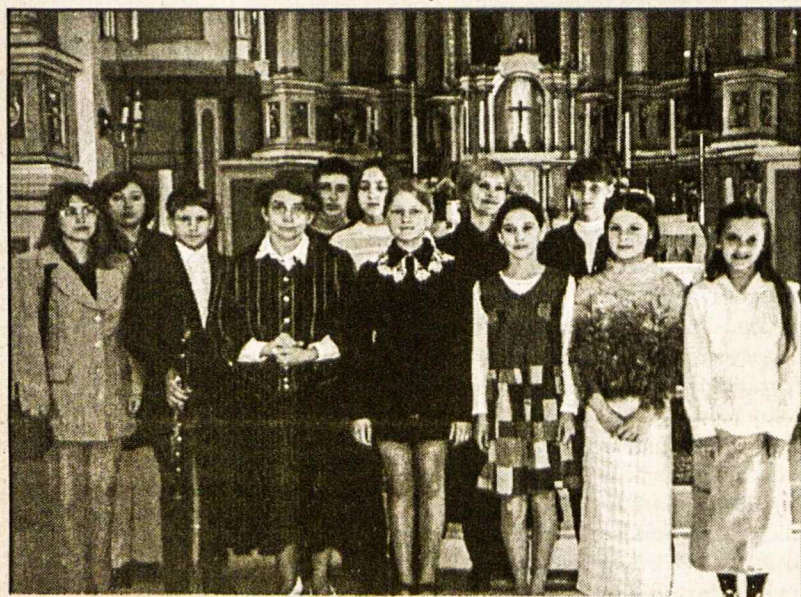
Antrame puslapyje – laikraščio steigėjo ir vyriausio redaktoriaus dr. Ingvar-Heinrich Lotz žodis “mieloms skaitytojoms bei mieliems skaitytojams” ir laikraščio metrika. Iš 14 bendradarbių pavardžių – 5 lietuviškos. Redaktoriaus savo žodyje teigia, kad mėnraštis skirtas vokiškai kalbantiems kraštais: Vokietijai, Austrijai ir Šveicarijai bei vokiškai suprantantiems kituose kraštuose. Minėtuose kraštuose laikraštis turi savo biurus, kaip Latvijoje ir Estijoje.

Trečio puslapio didesnę pusę užima pasikalbėjimas su kardinolu Audriumi Bačkui jam lankantis Vokietijoje. Ketvirtas puslapis skirtas tik skelbimams. Penktas – įvairyboms: nuo ŠAS (NATO) posėdžių Vilniuje iki Estijos prezidento ir min. pirminko apdovanojimų vokiečių

ordinais. VI ir VII puslapiai – verslo žinios. Aštuntas skirtas kultūrai. Čia didesnę pusę užima rašinys apie Nobelio premijos laureatą Czeslaw Milosz, “rašiusį lenkų kalba lietuviška tematika”. Devintas – mokslui ir auklėjimui. Čia Benedikta Levonaitė rašo apie vokiečių kalbos diplomų įteikimą 87-niems, kursus lankiusiems asmenims, kurie jiems padės “lengviau įsidarbinti vokiškose firmose ar užsienyje”.

Dešimtas puslapis skirtas skelbimams ir kelionėms. XI – įvairybėms. XII – istorijai. Visą puslapį užima dr. Aleksandro Liekio straipsnis apie 1941 m. birželio 23 Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą pavadintas *Tris kartus nepriklausomi per vieną šimtmetį*. Dr. A. Liekis įrašytas ir mėnraščio bendradarbių sąrašė.

Lietuviai ir vokiečiai kaimynais tapo XIII š., kai buvo nugaltinti prūsai. Vokiečiai niekada nebuvo draugiški baltiečiams, ypač lietuviams. Ir ne be reikalo: kai užvaldė latvių ir estų žemes, tik siauras Žemaitijos ruožas neleido sausuma sujungti Livonijos su Rytprūsiais. Dabar Europos žemėlapiui vėl pasikeitus, Vokietija dar toliau pasitraukė nuo baltiečių kraštų. Sumažėjo ir vokiečių mažuma visuose trijuose Baltijos kraštuose, kuri Lietuvoje niekada nebuvo gausi. Tad *Baltische Rundschau* iniciatorių Vilniaus pasirinkimas savo centru yra nesuportantamas.

Alytaus Šv. Angelų sargų parapijos šventovėje š.m. gegužės 20 d. įvyko Pirmosios Komunijos vaikų iškilinė. Po Mišių Muzikos mokyklos auklėtiniai atliko religinį koncertą, vadovaujant Kristinai Bondarevai. Apie dvasinį atsinaujinimą kalbėjo Marijampolės kunigų seminarijos prefektas kun. V. Labasauskas. Nuotraukoje – Muzikos mokyklos mokiniai, atlikę religinį koncertą. Trečioji iš kairės – direktorė Kristina Bondareva

Nuotr. A. Urmanavičienės

Lietuvos pilims pašaukus

Vaiskų birželio 30-osios parytį Sąjūdžio Marijampolės skyrius sukvietė kelionę į toliausius laukus, kai lietuviai gysinė ypač nuo kryžiuočių pilys, ant piliakalnių ar vėliau partizanaujami. Ši pažintinė išvyka – maža auka Tėvynei. Tarp dalyvių – grupė būsimųjų mokytojų ir gražūs būrys vaikų.

Pedagoginės mokyklos moksleivės supažindino su pravažiuojamomis Puskelnų ir Sasnavos vietovėmis. Skriaudžiuose priminta apie pirmąjį Atgimimo metais atstatytą Nepriklausomybės paminklą, kurį atėjūnai buvo užkasę po II okupacijos.

Minutei stabtelėjus prie “Kancijų kalnelio” prieš Veiverius, pro autobuso langą atsiskleidė paminklas su apylinkėse žuvusių partizanų (įskaitant jų kapelioną kun. J. Lelešį) vardais tarp rymančių kryžių, kapų. Skambėjo šio autoriaus skaitomas pritaikytas eilėraštis *Kai verkia beržai* iš jo knygos *Iš brolių širdžių*. Prisiminta ir buv. Veiverių mokytojų seminarija bei jos indėlis kultūrai.

Nuo Kauno pilies visų dėmesį užvaldė čia laukęs įžymusis istorikas ir kraštotyrininkas, Lietuvos Sąjūdžio pirminko pavaduotojas R. Batūra. Jis atvėrė širdis Lietuvą mylėti, protus – pažinti. Pro arsenalą akademinių laiptelių vorele užvedė prie vidinės pilies likučių. Klausėmės apie pirmąjį Sąjūdžio mitingą netoli išlikusio bokšto, birželio 23-sios sukilimą.

Ties senuoju tiltu per Nevėžį nulenkmė galvas prie koplytstulpio Lietuvos laisvės armijos įkūrėjui K. Veverskiui (palaidotas Veliuonoj), kuris šičia žuvo,

patekęs į enkavėdistų pasala. Zavėjo renesansinis Raudondvario pilies ansamblis. Sužinojome apie Lietuvos meno lobius, glūdinius Maskvos ir netgi Dresdeno saugyklose. Gėrėjomės paminklu garsiajam kompozitoriui J. Naujaliai, sukūrusiam ir *Lietuva brangi* Maironio žodžiams.

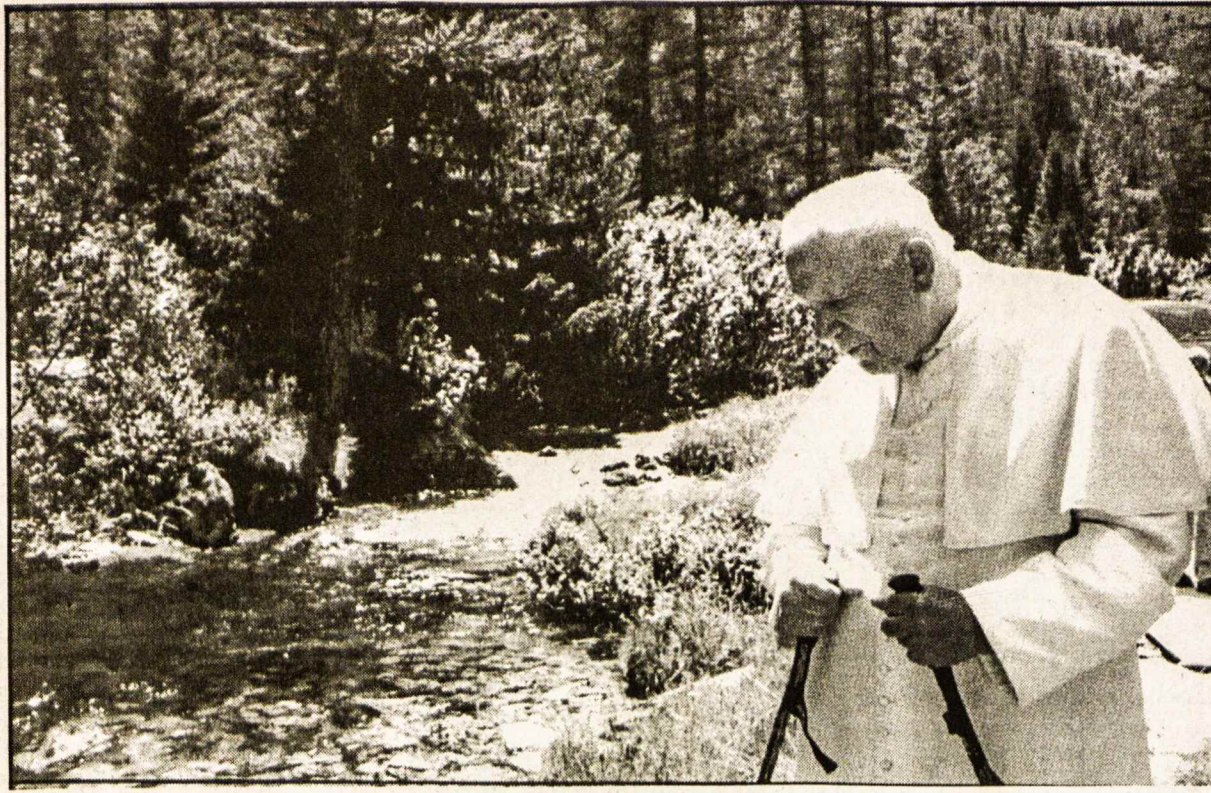
Atokiau liko namukas, kur caro žandarai sučiupo mėginusį persikelti iš imperijos 1863 m. sukilimo vadą kun. Mackevičių. Sėdėdžiuje, aplankę gražią bažnyčią, žašele sunkiai užkėpėme į Pieštės skardų piliakalnį. Žemai kaip ant delno Palocėliai, už Nemuno – Kriukai, kur buvo baidokų statykla.

Pro Belvederį pasiekėm strateginę Veliuoną. Čia ir Gedimino kapo piliakalnis, ir Ramybės kalnas (gal būta ir mūrinės kryžiuočių pilies), ir buv. dvaras. Boluoja 1327 m. statyta Vytauto šventovė. Šventoriuje išlįsi iš Kazanės parvežti brolių Juškų palaikai. Netoliese paminklai Vytautui bei miestelio 700 m. sukakčiai.

Raudonės pilys, kur įsikūrusi vid. mokykla, vingiuoti laiptai visus užvedė į 33 m aukščio pagrindinį kuorą su kraštotyriniais rodiniais. Paskui pasitiko iš lėto atstatoma Vytėnų (Panemunės, Gelgaudų) pilis su gynybine vakarine siena, tvenkiniais. Jurbarko senovė dvelkė Bišpilio piliakalni, klausytasi apie miestelio įžymybę.

Padėkoję už vedžiojimą istorijos vingiais, atsidusę, vadovą išlydėjomė nuo Mituvos į Vilnių.

Jeronimas Šalčiūnas

Šv. Tėvas JONAS PAULIUS II vasaros atostogų dienas praleidžia Alpių kalnuose

Mitas apie olimpiados idealizmą

POVILAS ŽUMBAKIS

Jokioje kitoje srityje nėra taip garbinamas kosmopolitizmas, kaip olimpinės žaidynės. Jų atidarymo ir uždarymo metu garbinami dievai, ne Dievas, iškeliamas žmogaus tobulumas. Tai yra ne valstybių, ne biurokratijų, bet laisvų, taikių žmonių žaidynės.

Tačiau gražūs olimpiados biurokratų-autokratų žodžiai gerokai skiriasi nuo veiksmų. Nuo pat modernių olimpiadų žaidynių pradžios – 1896 metų – buvo vis kartojamas mitas, kad organizatoriai, kaip ir sportininkai, yra idealistai, siekiantys suvienyti pasaulio jaunimą, atskirti politiką nuo žaidynių, palaikyti tyrą žaidynių atmosferą. Tai didžiulis mitas, panašus į senąjį, kad olimpinės žaidynės dalyvaujantys sportininkai yra mėgėjai!

Šie mitai greitai ištrpsta paprasto fakto akivaizdoje: olimpinės žaidynės duoda \$10 milijonų apyvartą. Tai nėra jaunų stiprių žmonių pasirodymas, ne taikos ar laisvės propagavimas, o paprasčiausias “Hollywood” lygio biznis.

Olimpiados suburia laisvus žmones, tad ši šventė turėtų būti rengiama laisvame krašte. Prieš keletą savaičių olimpinis komitetas, atskleisdamas visą savo autokratinį grožį, išrinko Kiniją 2008-ųjų metų olimpiados šeimininke.

Kinija įdėjo daug pastangų, kad laimėtų šią garbę. Tik keletas balsais nusileido Australijai, kurioje įvyko praeitos olimpinės žaidynės. Kinijos kandidatai turėtų ir dabar daugiausiai užkliuvo dėl įvairių žmogaus ir tarptautinių teisių pažeidimų. Ši kartą olimpinio komiteto nariai buvo akli visiems kiniečių nusikaltimams. Balsavimas buvo slaptas. Kažin už ką balsavo Lietuvos atstovai? Manėčiau, kad šių dienų Lietuvos valdžios žmonės tokios “smulkmenos”, kaip tautžudystė ar žmogaus teisių pažeidimas neturi didelės reikšmės renkantiems žaidynėms. Ne vienas Lietuvos politikas grįžo iš komunistinės Kinijos neprataręs nė žodžio apie masinius žmonių teisių pažeidimus.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

Argumentai už ir prieš Kiniją, kaip olimpiadų žaidynių šeimininkę, buvo gvildenami viešai. Kinija net nebandė paneigti kai kurių kaltinimų jai, nors kai kuriuos griežtai paneigė – pavyzdžiui tautžudystę Tibete. Olimpinio komiteto autokratai aiškiai žinojo faktus apie Kiniją. Negali būti jokių abejonių, kad sprendimas buvo daromas žinant, kas dedasi toje šalyje.

te elgėsi labai panašiai, kaip sovietai Baltijos kraštuose. Pirmiausia buvo sunaikintas krašto intelektualinis sluoksnis. Po to prasidėjo tibetiečių deportacijos, panašiai kaip mūsų tautiečių į Sibirą. Prasidėjo religijos ir jos vadų naikinimas. Į jų vietas Kinijos komunistai, kaip ir sovietai, paskyrė jiems palankius ir klusnius vadus. Po to sekė kolonizacija, panaši į mūsų kraštų. Šiandieną Tibetas nėra panašus į buvusį Tibetą. Tibeto religija tarnauja Kinijos politikams. Visam pasauliui matant vykdoma tautžudystė. O pasaulis tyli!

Moterų teisės Kinijoje neįvertinamos. Valdžia nusprendė, kad šeimos negali turėti daugiau kaip vieną vaiką. Komunistų komisarai tą tvarką prižiūri. Antrą kartą pastojusi moteris privalo daryti abortą. Jei nesutinka, yra priverčiama jėga. Šeimos labai nori, kad gimtų berniukas, kad padėtų prie ūkio darbų. Tad mergaitės yra pardudamos arba dažnai... nužudomos.

Mirties bausmė Kinijoje yra teisėtvarkos pagrindas. Per tris šimtų metų mėsinius mirties bausmės Kinijoje buvo nuteista daugiau žmonių, nei visame pasaulyje per 12 mėnesių. Kinijos teisimai yra politiniai. Teisinių ar konstitucinių garantijų nėra. Dažnai teisimai yra slapsti. Kaltinamasis neturi teisės gintis, kaip kad civilizuotose kraštuose. Netgi giminėms yra dažnai pranešama apie artimo mirtį tik po bausmės įvykdymo. Teismas trunka tik keletą valandų. Apelacijos draudžiamos. Prisiekusių komisijų nėra. Sprendimai daro partijos teisėjai. Tai primena telefoninius teismus Sovietų Sąjungos politinėse bylose.

Dar daugiau žmogaus teisės Kinijoje pažeidinėjamos prekiaujant nusikaltėlių kūno organais. Mirties bausmė nėra tik teisingumo ar teisėtvarkos sistemos problema ar trūkumas, tai yra prekyba! Ši rinka Kinijoje yra plati ir pelninga. Plačiau žinoma, kad mirties bausmė nuobaudinti kaliniai pirmiausia yra patikrinami gydytojų. Jie nustato, kurios nuteisto kūno dalys bus naudingos partijos viršūnių biizniui! Prieš sušaudant (taip dažniausiai įvykdoma mirties bausmė) yra ne tik nustatomos reikalingos kūno dalys, bet net ir sušaudymo būdas yra parenkamas toks, kad nesužalotų jau parduto kūno organo! Dažniausiai yra šaunama į galvą iš

nugaros pusės. Bet jeigu kalinys turi geras akis ir jos gali būti pardutos, jam kulka yra paleidžiama ne į galvą, bet į kitą kūno dalį.... O kartais pardutas organas yra reikalingas tiesiai iš gyvo žmogaus... Būna atvejų, kai pusiau gyvam kaliniui yra nuplėšiama oda ar išpjaunamas reikalingas organas! Tokia yra Kinijos teisėtvarka, Kinijos medicinos etika.

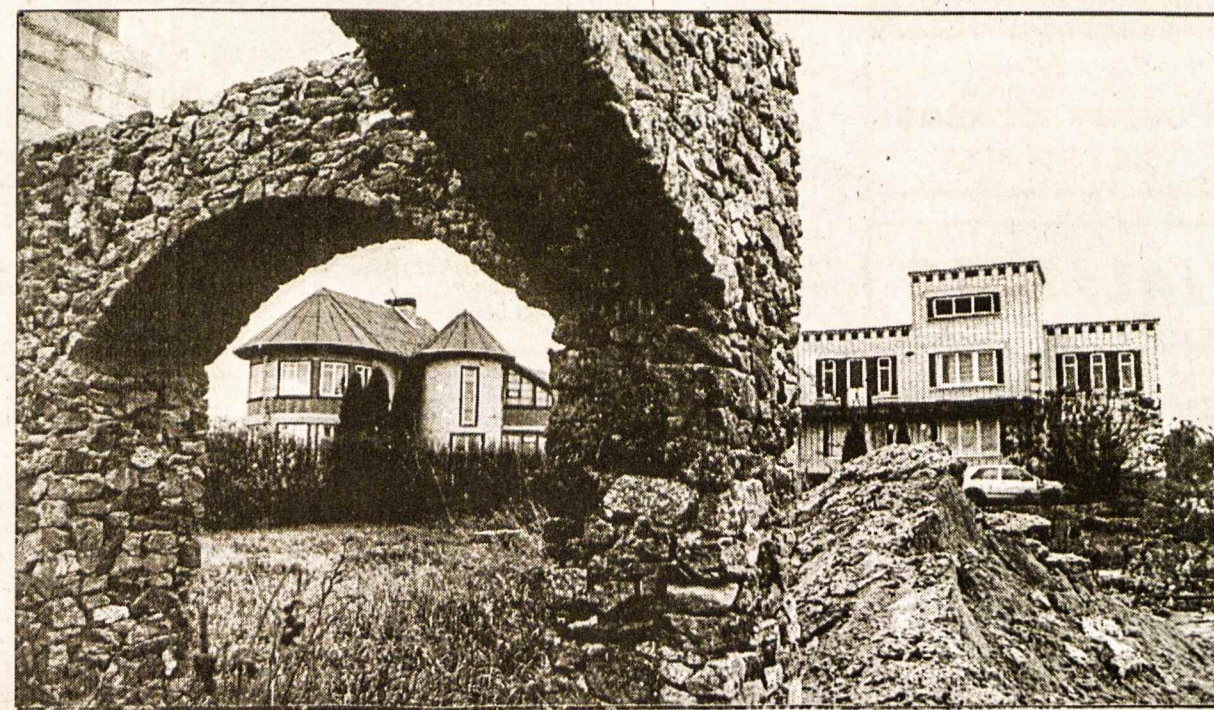
Argumentai už olimpiadą Kinijoje

Kiti įrodinėja, kad olimpinės žaidynės gali pralaužti komunistinės sistemos uždurumą. Argumentas logiškas, bet rodo naivumą komunistinės sistemos sampratoje. Netgi toks garsus politologas, kaip Zbigniew Brzezinski, rašo, kad atidarius duris laisviems žmonėms, žinia-skaidai ir turistams, komunistinė diktatūra praras daugiau nei demokratijos, suteikdamos tokią garbingą privilegiją. Duok Dieve, kad taip būtų!

Tačiau istorija mus moko kitaip. Kiek įtakos Vakarų idėjų turėjo 1936 metų olimpiados rengėjams naciams Berlyne? Nacių Vokietija po devynerių metų sugriuvo. Tačiau tai įvyko ne dėl vidaus pasikeitimų, o dėl karo. Sovietų Sąjunga taip pat sugriuvo prabėgus dešimčiai metų po olimpiados Maskvoje, bet irgi ne dėl pasaulėžiūros pasikeitimo, o dėl komunistinės ekonomikos ir ideologijos bankroto.

Pasibaigus olimpiadai, Sarajevio pagrindinis sportinis stadionas buvo paverstas kapinėmis žuvusiems nuo serbų tautžudystės, o Kinijoje sportininkai turės rungtis stadionuose, kuriuose net dabar vyksta nusikaltėlių žudynės. Kiti stadionai yra statomi vietose, iš kurių žmonės yra išmetami iš savo namų be jokio užmokesčio, o visas jų turas konfiskuojamas vardan olimpiadų žaidynių! Kiniečiai netgi buvo numatę rengti žaidynes kruvinoje Tiananmen aikštėje, kurioje buvo žudomi jauni žmonės, demonstravę dėl laisvės... Tačiau kiniečiai sutiko su olimpiados organizatoriais, kad ta aikštė ši kartą nėra tinkama žaisti tinklinį... Užteko to, kad ten privilegijai pasilinksinti prezidentą W. Clinton...

Buvęs olimpinio komiteto pirmininkas, išsididęs ispanas aristokratas rūpinasi, kad jam už tokius kilnius darbus būtų paskirta Nobelio premija!

Auga naujos pilys Riešės miestelyje šalia Vilniaus

SPAUDOS BALSAI Naujieji įvykiai Lietuvoje

Maskvos dienraštis *Izvestia* š.m. liepos 4 d. laidojo rašo: “Politinę sensaciją kartu su karščiais liepos mėnuo atnešė Lietuvai – į valdžią grįžo Algirdas Brazauskas. Tai 68-erių metų politikas, kurio karjeroje, atrodo, viskas jau praeityje (buv. LKP CK pirmasis sekretorius, buv. nepriklausomos Lietuvos prezidentas). Užuoť vasa-rodamas su meškere rankose gėrėjęs gamta, kažkokio akstinio skatinamas vėl staigiai iškilio į viršų. (...) Naujoji dauguma, taip yra vadinama dabartinė koalicija socialdemokratų, kuriai nuo sausio mėn. vadovauja Brazauskas, Paulausko socialliberalų, naujosios demokratijos (tai buvusios min. pirm. Kazimieros Prunskienės Moterų partija) ir Valsiečių partijos. Koalicija, be abejonės, yra kairiojoje dalyje politinio spektro. Brazauskas per dvi savaites turi suformuoti 12-tą nepriklausomos Lietuvos vyriausybę. Žiemos metu visas kraštas užjautė Brazauską, kai jis, dalyvaudamas ant Sartų ežero ledo arklių lenktynėse, nesugebėjo jų suvaldyti ir iškrito iš rogių. Naujojo ministerių kabineto pakinktus jis aiškiai tikisi tvirtai laikyti”.

Lenkai Brazausko neremia

Toronto lenkų dienraštis *Gazeta* š.m. liepos 13-15 d. laidojo rašo: “Ketvirtadienį (liepos 12 d.) Lietuvos seimas priėmė naujos centro kairiųjų valdžios programą, kuri žada ‘visuomeniškai atsakingą vidaus politiką ir užsienio politikos tąsą. (...) Du Lietuvos lenkų rinkimų akcijos seimo nariai ketvirtadienio balsavime dėl valdžios programos – nedalyvavo! Neparemėme valdžios programos, bet jai ir nespriešinėme. Balsavime nedalyvavome ir tuo davėme naujai valdžiai galimybę dirbti. Tokią poziciją užėmė LLRA-jos vyriausioji taryba, – pasakė Lenkijos spaudos agentūrai lenkų partijos pirmininkas seimo narys W. Tomaszewski. Sprendimai neremti centro kairiųjų valdžios programos nulėmė ‘nepalanki lenkams ir Vilniaus krašto Lietuvos demokratinės darbo partijos (šiandien socialdemokratų) valdžia 1993-1996 m. Kaip tik tuomet buvo įvestas 5% tautinėms mažumoms rinkimų slenkstis. Taip pat tada buvo padarytas sprendimas praplėsti Vilniaus ribas ir todėl prie Vilniaus gyvenantieji lenkai prarado teisę atgauti žemę. Buvę patvirtinta Vilniaus krašto plėtros pseudoprogramą, kuri tarnavo vien tik šioje srityje lietuviškų mokyklų statybai, kurios

šiandien daug kur yra tuščios’, – pasakė Tomaszewski”.

Tokia Tomaszewskio retorika yra naudojama Lietuvos lenkų tamsuomenei kurti. Jis gerai žino, kad 5% rinkimų slenkstis yra taikomas visoms be išimties partijoms, o ne vien tik tautinėms mažumoms, o kad 7% Lietuvos lenkų nesugeba surinkti nei 2% krašto balsų. Tomaszewski turėtų kaltinti pats save – jis atstūmė abiejų Lietuvos lenkų sąjungų pirminkus nuo lovio ir jų paramos negauna. Vilniaus ir kitų Lietuvos miestų plėtra yra natūrali jų augimo savybė. Žemės gražiniuo reikalus Vilniaus apskrityje jau visą pusmetį tvarko LLRA narys Tomaszewski'o bičiulis Z. Balcewicz. Rytų Lietuvos lietuviškos mokyklos turi polinkį augti, nors jas tik įsteigus pilnos nebūna. Yra apytuščių ir lenkiškų mokyklų.

Lietuva – puikus kraštas

Vokietijos mėnesinis žurnalas *Ost-West Contact* š.m. birželio laidoje išspausdino pokalbį su Lietuvos valdžios patarėju W. Kittel'iu, kuris tarp kitko pasakė: “Pagal gyventojų skaičių Lietuva sudaro beveik pusę Baltijos kraštų. Nuo kitų Baltijos valstybių ji skiriasi gerai subalansuota regionine struktūra: be sostinės Vilniaus, kuriame yra vos apie 15% krašto (3.6 milijonų) gyventojų, per visą kraštą yra išskirstyti dar keturi per 100,000 gyventojų turintieji miestai su savo universitetais, aukštosios mokyklos ir kultūros centrais. Lietuvoje yra gerai išsilavinusių inžinierių, teisininkų ir ekonomistų. Senoje Sovietų Sąjungoje ji buvo lyg savos rūšies *Silicio slėnis* (Silicon Valley). Kompiuterizacija prasidėjo dar prieš nepriklausomybės atgavimą, o šiandien čia yra gausūs pažangios technikai ir elektronikos bendrovės, kurios jau seniai dirba už krašto ribų. Paskolų kaina yra žema ir, palyginus su Vakarų Europa, ilgai dar tokiu būsu, netgi tada, kai pas mus ji kils. Susisiekimo infrastruktūra yra stebinančiai gera, galinti atlikti savo užduotį. Ryšys keliais su Klaipėda praktiškai yra tiesioginė siena su Vokietija”.

Tokių palankių Lietuvai pasisakymų stebėti nereikėtų, nes *Ost-West Contact* žurnalas tarpininkauja Vokietijos ryšiams su Rytų Europa investicijų ir prekybos srityse. *OWC* žurnalui netiktų peikti kraštą, kurį siūlo kitiems. J.B.

• Tauta turi ginti ne tik tai savo įstatymus, bet ir savo mūrus (Heraklitas)

Studijų ir poilsio savaitė

Šią vasarą, rugpjūčio 19-26 d.d., vėl renkames į tą gražiąją Dainavą, kur vyks jau 45-toji studijų ir poilsio savaitė, rengiama Lietuvių fronto bičiulių. Savaitės programoje – daug aktualijų iš Lietuvos bei išeivijos gyvenimo. Šiemet savaitėje dalyvaus ir Garliavos Juozo Lukšos vardo gimnazijos direktorius Vidmantas Vitkauskas. Savaitės kapelionu bus kun. Kazimieras Ambrasas, SJ.

Pirmos dvi savaitės dienos skiriamos organizaciniams reikalams, posėdžiams, praneši-

mams ir poilsiui. Trečiadienį Lietuvių bendruomenei skirta diena. Kalbės L. Rugienienė, D. Puškorienė, S. Anušis ir kt. Bus proga išgirsti ir V. Vitkausko paskaitą apie tautinės mokyklos Lietuvoje idėjas ir galimybes. Ketvirtadienį, rugpjūčio 23, bus prisimintas 1941 m. sukilimas ir kiti tų metų įvykiai. Kalbės dr. K. Ambrozaitis, inž. P. Narutis, V. Vitkauskas. Ši tema bus tęsiama taip pat ir penktadienį bei šeštadienį dr. K. Skrupskelio ir dr. A. Idzelio paskaitomis.

Kitos paskaitos: dr. V. Samonis iš Toronto pateiks savo siūlymus apie būtiniausius Lietuvos strateginiusėjimus 2001-2002 metais, o V. Volertas kalbės apie Lietuvos žiniasklaidą. Numatomos dar ir dr. V. Bie-liausko, D. Skučo ir adv. P. Žumbakio paskaitos. Šeštadienio, VIII.25, popietę įvyks jaunimo simpoziumas, kuriame bus svarstomos socialinių problemų Lietuvoje sprendimo galimybės. Vakaras vyks įdomios ir nuotaikingos vakaronės, o šeštadienį – poezijos, literatūros ir dainos vakaras su rašytojais V. Volertu, dr. J. Šalna ir kt.

Norintieji savaitėje dalyvauti prašomi registruotis ir užsiskaityti kambarius pas Marytę Petrulienę, adresu: 37668 N. Laurel Park Dr., Livonia, MI 48152. Tel.: 734-953-9182. J. Baužys

Nuotr. V. Kapočiaus

LAISVOJE TĖVYNĖJE

UŽJŪRIO PARAMA KLINIKOMS

Liepos 10 d. Kauno medicinos universiteto klinikos (KMUK) gavo 272,000 litų labdaros iš JAV. Iš Niujorko valstijos Albany miesto ligoninės gauta vaistų, slaugos reikmenų, kompiuterinės bei chirurginės įrangos, naujausios medicininės literatūros, rašo BNS/LGTIC. Ypatingai svarbu, kardiologijos klinikos profesorius Rimantas Benečio nuomone, buvo gauti 7 dirbtinės kraujotakos ir kelis kraujų ląstelių išsaugojimo aparatus, kurie būtini atliekant širdies operacijas.

TEŠIAMO DVIRAČIŲ AKCIJA

Vilniaus savivaldybė, birželio mėnesį paskelbusi akciją "Dviratis išraštas. Vaziuok oranžiniu!", išleido dar 150 naujų dviračių į sostinės gatves, rašo BNS/LGTIC. Nes pirmi 400 dviračių buvo išvogti arba sugadinti, savivaldybė žada griežčiau valdyti naujų dviračių naudojimą, pasitelkdamas policijos rėmėjus ir saugos firmas. Apgadinti dviračiai bus remontuojami UAB "Avarija" firmos. Miesto gyventojai prašomi pranešti apie apgadintus dviračius arba atsiradusius už zonų ribų telefonais 055 arba 02. Šia akcija norima ne tik pripratinti prie ekologiška šviesos transporto priemonės, bet ir spręsti susisiekimo bei automobilių statymo problemą miesto centre. Dviračių vagystės atvejų pažeidžiamas traukiamas baudžiamojon atsakomybės įstatymu nustatyta tvarka. Akcija tęsis iki spalio 1 d., tikimasi ją atnaujinti ateinančiais metais. Visų akcijos dviračių vertė – 270,000 litų. Dar šimtas dviračių bus skirta sostinės turistams, kurie galės jais naudotis palikę užstatą.

GERINS TURIZMĄ

Palangos miesto savivaldybė naudos Europos sąjungos PHARE programos lėšas turizmo paslaugoms gerinti, rašo BNS/Valstiečių laikraštis. Numatoma surinkti duomenis apie kurorto gyventojus, apgyvendinančius turistus, įsteigti jų organizaciją ir informacijos biurą, išleisti turistinį leidinį apie Palangą. Projekto

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staymerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angele Šalvaitytė, B.A.,

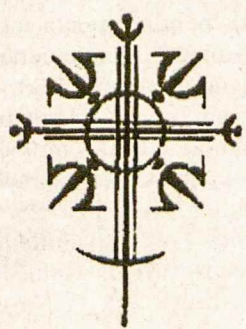
pirkimo ir pardavimo atstovė.

Ji mielai jums patars.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angle@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

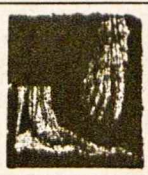
Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

X ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176

X HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541

X HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

vertė – 120,000 eurų, apie 400,000 litų. Projekte dalyvauja Palangos namų savininkų bendrija, Kretingos moterų mokymo ir informacijos centras, Klaipėdos universitetas, tarptautinis subalansuotos turizmo plėtros organizacijų tinklas ECOTRANS ir Europos ekologinio ir agroturizmo centras (ECEAT).

SEMINARAS KLAIPĖDOJE

ELTA/LGTIC praneša, kad iki šiol Portugalijos sostinėje Lisabonoje vykdavęs kasmetinis jūrų operacijų saugumo seminaras valstybėms, įsijungusioms į Taisikos bendradarbiavimo programą, šiemet liepos 16-18 d.d. vyko Klaipėdoje, Lietuvos karinių jūrų pajėgų štabe. Jis skirtas programoje dalyvaujančių 26 valstybių jūrų karininkams, kurie gali būti įtraukti į jūrų operacijų su ŠAS (NATO) jūrų pajėgomis planavimą ir vykdymą. Pagrindinis dėmesys skiriamas ŠAS laivų ir jūrų aviacijos operacijoms bei su jomis susijusioms saugumo procedūroms. ŠAS skiria ypač didelę reikšmę operacijų ir pratybų jūroje vykdymo saugumui. Seminaru buvo siekiama praplėsti dalyvių žinias apie tai, tobulinti karinių pajėgų įgūdžius šioje srityje.

NEDARBO LYGIS

BNS/LGTIC skelbia, kad Vilniuje nedarbo lygis liepos mėnesį pasiekė žemiausią ribą nuo metų pradžios. Per birželį sumažėjo 0.06 punkto, liepos 1 d. nedarbas sostinėje sudarė 6.93%. Tai daugiau kaip 5 punktais mažiau, negu bendras Lietuvos nedarbo rodiklis, kuris liepos 1 dieną siekė 12.1%. Didžiausias nedarbo lygis buvo kovo mėnesį, kada darbo neturėjo 13.2% darbingų krašto gyventojų. Lietuvos ryto žiniomis, Lietuvos kurortuose Birštone ir Druskininkuose nedarbo lygis pasiekė beveik kritinę ribą, kaip sužinojo ten lankęsis prezidentas Valdas Adamkus.

POILSAUTOJŲ BANGA

Kaip praneša Lietuvos rytais/LGTIC, liepos 7-8 d.d. Lietuvos kurortinį miestą Palangą užplūdo šimtai tūkstančių poilsiautojų. Jų buvę daugiau, negu bet kada – tiek daug, kad netilpo nei paplūdimiuose, nei kavinėse. Manoma, kad Palangoje ir šventoje susirinkę buvo daugiau kaip 300,000 žmonių. Viešbučiai ir poilsio namai buvo perpildyti, privačiosios namuose lovos kainavo 20-25 Lt parai, atskiri butai – 80-100 Lt. Vasaros pradžioje lovos kaina buvo 5 Lt parai.

VANDENS TINKLŲ AVARIJA

BNS/LGTIC skelbia, kad liepos 10 d. netoli Klaipėdos, ties Rimkų gyvenvietė, trūko vamzdis, kuriuo iš perpumpavimo stoties fekalinis vanduo teka į už Klaipėdos esančius vandens valymo įrenginius. Įvykus avarijai, miesto nutekamieji vandenys renkami nešvaraus vandens rezervuare, kuriam prisipildžius teks purvus išleisti į marias. Ten pateks 9,000-10,000 kubinių metrų (apie 10 tonų) nevalyto vandens. Klaipėdos vandentiekininkai prašė gyventojų ir pramonės įmonių varuoti kiek galima mažiau vandens, kad kuo ilgiau neprisipildytų rezervuaras. Sutrukusio vamzdžio dalis buvo nupjauta ir pakeista nauju. Bendrovėje "Klaipėdos vanduo" sudaryta speciali komisija įvykiui tirti.

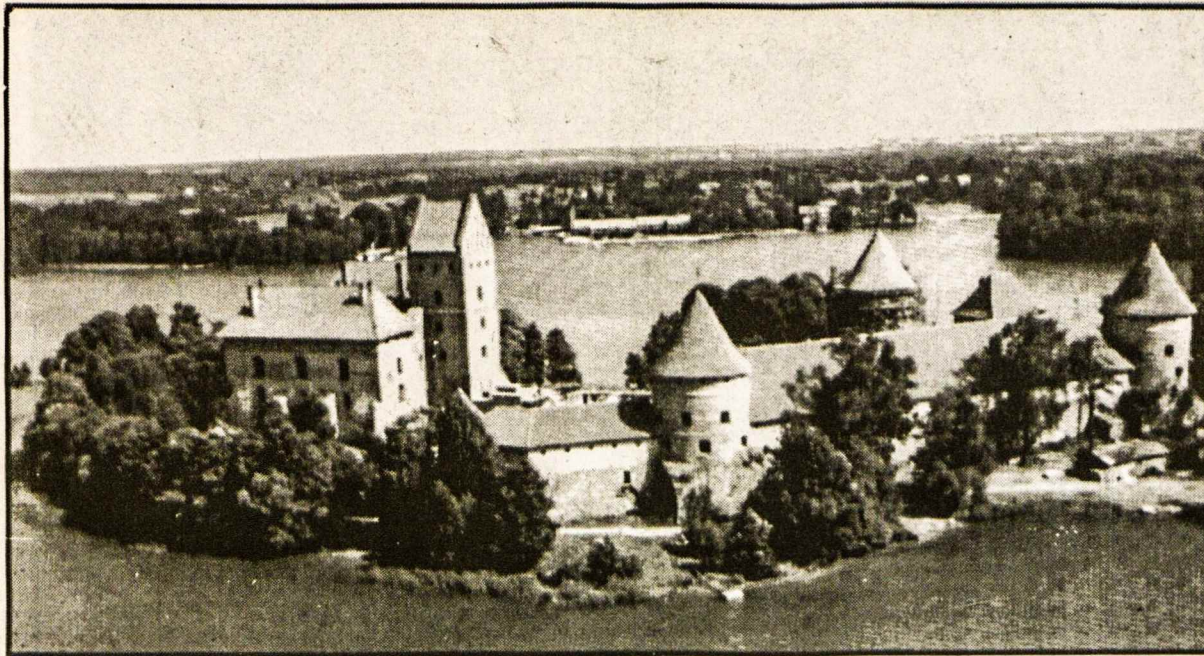
BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 545-8868

Trakų salos pilis, viliojanti lankytojus vasaros mėnesiais

Nuotr. J. Polio

Lietuvos pajūrio žinios

B. STUNDŽIA

Pirmą kartą po Antrojo pasaulinio karo į Klaipėdą atplaukė du vokiečių nardlaiviai – U16 ir U26. Juos lydėjo gelbėjimo laivas *Fehmarn*. Tai nedideli mokomieji nardlaiviai, kurių ilgis 48 m., grimzlė 4.5 m., o igulą sudaro 25 jūreiviai. Tie laivai su turimu kuru gali plaukti panėrę 30 parų, bet kasdien turi iškilti į paviršių, nes turi pakrauti baterijas. Greitis panėrus yra apie 30 km. U26 yra perplaukęs Atlantą, nors šie laivai skiriami kariniams veiksams pakrantėse.

Pardavus danams Lietuvoje jūrų laivininkystės bendrovę LISCO, naujieji savininkai teigė, kad per trejus su puse metus nenumatoma laivuose nuleisti Lietuvos vėliavos, pakeisti jūreivius filipiniečiais ar kitokiais.

Nauji vairininkai..

(Atkelta iš 1-mo psl.)

gas, elektrikai elektrą. Juk jeigu vyriausybė ir sumažintų, sakysim, alaus ar degtinės akcizo kainas, ką, beje, jau yra padariusios abidvi R. Pakso kadencijos, jeigu ir bus įteisinta tabako gaminių reklama ar atidaryti lošimo namai, tai dėl to paprastam lietuviui gyvenimas nepalengvės nė per aguonos grūdėlį. O jis vis tiek šoks ir dainuos, kaip ir lig šiol šoko ir dainavo. Pramogų tikrai netrūksta, o vasarą jų dar pagsausė. Juk niekas lietuviams neprimena, kad Nerono "panem et circenses" – duonos ir žaidimų galiausiai sužlugdė didžiąją Romos imperiją...

Nesinorėtų to linkėti Lietuvai – jau trečiajai Lietuvai. Pirmosios dvi žlugo gal ir ne dėl žaidimų. O trečioji? Visko gali būti: duonos užtenka, o žaidimų irgi šoki...

Hamilton, Ont.

A. a. GEDIMINO MELNYKO pirmąsias pirmos metines minint, gimines ir artimieji "Pagalba Lietuvos vaikams" aukėjo: \$40 – D. A. Enskaičiai, N. D. Zeliznak; \$30 – E. K. Gudinskai, E. Kairienė; \$25 – J. Asmenavičius; \$20 – E. Gudinskienė, M. J. Rybiai, G. Strimaitienė, P. Vitienė.

A. a. PETRO VOLUNGĖS trečiųjų mirties metinių prisiminimui žmona Aldona "Pagalba Lietuvos vaikams" aukėjo \$50. Dėkojame už aukas – PLV komitetas

KANADOS LIETUVIŲ FONDUI aukėjo: \$20 – a.a. Petro Žulio atminimui G.K.V. Žukauska, a.a. Gedimino Melnyko metinių proga – A. K. Žilvyčiai.

AUŠROS VARTŲ parapijos taryba, kartu su klebonijos atnaujinimo darbų talkininkais turėjo pasitarimą kartu su naujuoju klebonu kun. Juozapu Žukausku, OFM. Aptarta daug cinamųjų reikalų ir numatyta šaukti parapijos susirinkimą rugsėjo mėnesyje.

KLB HAMILTONO APYLINKĖS rinkiminė komisija turi jau net dvyliką kandidatų. Bus įdomūs rinkimai, nes reikia išrinkti aštuonis, kurie atstovaus Hamiltono apylinkėi trejus metus. Kandidatų pavardės priimamos iki liepos 31 d. J.K.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & APPLIANCES

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539

arba 416-825-3328

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Dar nepaaiškėjo, ką danai nutars mokėti smulkiems akcininkams. Šešius laivus – klajoklius danai nutarė palikti Lietuvai.

Lietuvoje buvo labiausiai žinoma Lietuvos laivininkystės bendrovė su 34 laivais ir Klaipėdos transporto laivynas su 17 laivų-šaldytuvų. Yra ir mažesnių laivininkystės bendrovių bei pavienių laivų savininkų. "Limarko" bendrovė, kuri verčiasi krovininių gabenimu, įsigijo du laivus: *Sonata* – 2300 tonų ir *Siuta* – 2900. Tiesa, tie laivai nebe nauji, bet aprūpinti naujausia navigacijos įranga. Šios bendrovės vadovas Vytautas Lygnugaris yra laivų savininkų draugijos pirmininkas. Jis sakė: jeigu įstatymai ir tvarka Lietuvoje atitiks laivų savininkų pastangas plėsti laivininkystės verslą, tai naujų nedings tautinės vėliavos, augs prekybos ir žvejybos laivynai, bus papildomas valstybės iždas.

Klaipėdos valstybinio uosto direkcija Susisiekimo ministerio potvarkiu buvo sudaryta 1991 m. birželio 3 d. ir šiemet švenčia 10-mečio sukaktį. Direkciją sudaro šeši padaliniai: uosto strategijos, saugios laivybos skyrius, finansų, uosto kapitono valdyba, uosto įrengimai ir jų panaudojimas. Šiuo metu direkcijos vadovas yra K. Bortkevičius.

Gegužės m. pabaigoje Žvejybos inspekcija kvietė žvejus nebegaudyti menkių Baltijos jūroje. Lietuvai priklausančiuose vandenys, nes iš paskirtų 4672 tonų per ketverius mėnesius jau sugauta 3300 tonų. Likusias 1300 tonų reikės pasidalinti 400 žvejų. Žvejai piktinasi naujai įvesta žvejybos tvarka. Buvo atsisakyta nustatintai sugaunamų menkių kiekį kiekvienai žvejybos įmonei. Dabar didesnės įmonės, turinčios geresnius žvejybos įrenginius išvelka daugiau žuvų, tad mažesnės įmonės mažai kas lieka. Bet galima gaudyti kitas žuvis – striučių, lašišas ir brelingius (Baltijos šprotus).

Klaipėdoje lankėsi Lietuvos jūrininkų sąjungos užsienyje

Vilkaviškio pagrindinės mokyklos bibliotekininkė Dalia Skinkienė (kairėje) ir kanadietė Elena Gudinskienė

Vilkaviškio pagrindinės mokyklos pedagogų kolektyvas ir moksleiviai nuosirdžiai dėkoja už didžiulę paramą mokyklai, Elenai Gudinskienai, gyvenančiai Kanados Hamiltone, išpildžiusiai Kanadoje mirusios mokytojos Antaninos Grajauskaitės-Mikšienės valią. Keletą savačių moksleiviai, ypač pradinukai, džiūgavo, apžiūrėdami visiškai naują, spalvingų knygelių parodą, vyresnieji nekantravo pavartyti leidinius: XX a. metraštis jaunimui, Pasaulio istorijos datos, Oksfordo jaunimo enciklopedija, Pasaulio garsenybės ir kt. Geografinės ir istorijos mokytojos džiaugėsi naujais žemėlapiais, gabaliu. Knygos ir vaizdinės priemonės buvo nuipirkos Lietuvoje už 2000 litų, kuriuos atvežė E. Gudinskienė, dalyvaujanti akcijoje "Pagalba Lietuvos vaikams". Tariaime aciu visiems, kurie stengiasi padėti savo kraštui, jo žmonėms.

Vidmantas Buzaitis, direktorius

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šv. Kazimiero parapija Los Angeles mieste, Kalifornijoje, birželio mėn. minėjo savo gyvavimo 60 metų sukaktį. Parapijos pradžia laikoma 1941 m. birželio 1 d., kai buvo pašventinta kukli pirmoji šios parapijos šventovė. Tada prel. J. Maciejauskas, pirmasis klebonas, šventė kunigystės aukštinę sukaktį. Pamaldos vyko vengrų šventovėje. Per jas giedojo lietuvių choras, vadovaujamas Bronės Starkienės ir Jonės Gražytės. Po pamaldų visi vyko dalyvauti lietuvių šventovės šventinimo apeigose. Jas atliko Los Angeles arkivyskupas J. Cantwell. Jį nustebino nemažas lietuvių būrys. Po šventinimo vyko vaišės, kurių metu lietuvių šeimininkės visus vaišino gardžiais valgiais. Buvo viskas gerai suorganizuota. Arkivyskupas apie lietuvių susidarę gerą nuomonę. Jis išvykdamas prel. J. Maciejauskui išreiškė savo pasitenkinimą ir davė žodinį sutikimą organizuoti lietuvių parapiją. Todėl 1941 m. birželio 1 d. yra laikoma Šv. Kazimiero parapijos gimimo diena. (*Lietuvių žinios* – mėnesinis parapijos leidinys 2001 m. 4 nr.).

Parapijos veiklos kronika. Į Los Angeles miestą 1946 m. atvyksta kun. Jonas Kučingis ir jis skiriamas Šv. Kazimiero parapijos vikaru. Kitais 1947 m. sušaukta parapijos klebonas prel. J. Maciejauskas ir tų metų balandžio 11 d. kun. J. Kučingis perima klebono pareigas, o gegužės 14 d. miršta prel. J. Maciejauskas. 1948 m. parduodama pirmoji parapijos šventovės ir pašventinama įsigyta presbiterijonų šventovė, vėliau paversta parapijos sale. 1949 m. prie parapijos įsteigiama šeštadieninė lietuvių mokykla. 1951 m. pastatoma nauja Šv. Kazimiero šventovė ir tų metų lapkričio 4 d. pašventinama Los Angeles kardinolo J. McIntyre ir išleidižiamas kun. J. Kučingio ir J. Vitėno parašytas parapijos leidinys *Dešimtmetis*. Nuo 1954 m. parapijoje rengiamos Lietuvos dienų. 1960 m. pašventinama pastatyta Šv. Kazimiero parapijos mokykla ir seselių vienuolių namai. 1965 m. kun. J. Kučingis pakeliamas Šv. Tėvo rūmų prelatu. 1966 m. birželio 19 d. parapija iškilmingai švenčia savo veiklos 25-rių metų sukaktį. Tai proga rašytojas J. Gliuda parašo knygą *Šv. Kazimiero parapija Los Angeles mieste*. 1967 m. parapijos choras, vadovaujamas muz. B. Budriūno, surengtu koncertu su operos soliste L. Šukyte paminai 25-rių metų sukaktį. 1981 m. parapija švenčia 40 metų sukaktį ir ta proga šventovės altoriai architektu E. Arbo papuošiami lietuviškais ornamentais. 1989 m. prel. J. Kučingis, parapijoje darbuosis 38-rius metus ir sulaukęs 75-rių m. amžiaus, išeina į pensiją. Naujuoju klebonu skiriamas buvęs vikaras kun. dr. A. Olšauskas. Parapijoje darbuosis dar šie kunigai: A. Vališka, prel. dr. V. Bartuška, A. Volskis ir St. Anužis – dabartinis vikaras.

Klaipėdoje šią vasarą pasirodys eilė karo laivų. Pirmuoju atplaukė prancūzų laivas *Second maitre le bihan*, kuris uoste stovės iki liepos 2 d. Laivo igula – 97 jūreiviai. Šis laivas dalyvaus *Baltops 2001* pratybose. Liepos 6 d. laukiama apsilankant kitų laivų pratyboms Baltijos jūroje *Cooperative Ocean 2001* pasibaigus. Laivų junginį sudarė Kanados, Anglijos, Vokietijos, Olandijos, Portugalijos, Ispanijos ir JAV karo laivai, Norvegijos nardlaiviai ir Anglijos tanklaivis bei pavėlavęs Lenkijos karo laivas. Tai nedažnas įvykis, kad ŠAS (NATO) laivai lankytųsi tai sąjungai nepriklausančioje valstybėje. Tikėtasi, kad klaipėdiečiai galės tuos laivus aplankyti.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Australija

Sidnio lietuvių bendruomenėje birželio 10, sekmadienį, buvo prisiminta Vietinė rinktinė ir jos vadas generolas Povilas Plechavičius. Minėjimas, organizuotas ramovėnų, pradėtas pamaldomis St. Joachim šventovėje. Mišias už velionį generolą ir Vietinės rinktinės žuvusius bei mirusius karius atnašavo lietuvių kapelionas kun. Roger Bellemore. Aukas nešė uniformuoti kpt. Lolita Kalėdienė iš Lietuvos ir šaulius Juozas Keršaitis. Mišių skaitinius atliko ramovėnų pirm. Antanas Kramilius. Po pamaldų lietuvių klubo patalpose vyko minėjimas. Jį įvadiniu žodžiu pradėjo A. Kramilius, primindamas tragišką Vietinės rinktinės likimą. Kpt. L. Kalėdienė kalbėjo apie Lietuvos kariuomenės kūrimąsi, nusikračius sovietinės okupacijos. Po kalbų buvo parodytas filmas *Nežinoma kariuomenė*. Tai gyvų Vietinės rinktinės liudininkų, vėliau kovojusių partizanų eilės, pasisakymai. Šis filmas pernai buvo rodomas Lietuvos per Lietuvos kariuomenės dieną. Buvo ir paroda, surengta kpt. L. Kalėdienės, iš pastarųjų kariuomenės gyvenimo vaizdų. Kitoje patalpoje A. Kramilius, buvusio Vietinės rinktinės kario, nuotraukos ir vadinamo Vilniaus "darželio" planas, kur buvo suvartyti ir saugomi nacių nuginkluoti Vietinės rinktinės 310 bataliono kariai, iš kurių 12 vokiečiai sušaudė. Išrikiavus bataloną, SS-ninkai išsirinko 12 vyrų ir paskelbė, kad "bataliono gėdai nuplauti" šie vyrai bus sušaudyti. Mat batalionas buvo apkaltintas bruzdėjimu prieš vokiečius. Tokio pubidžio minėjimas – pirmas lietuvių išeivijoje. (*Mūsų pastogė* 2001 m. 24 nr.).

Lenkija

Lenkijos televizija kurs filmą apie Lietuvos ir Lenkijos santykius. Jis apims ne tik pastarąjį dešimtmetį, bet abiejų kraštų istorinius įvykius nuo XIX šimtmečio pabaigos. Šio filmo autoriais pakviesti du asmenys: lenkų žinomas laikraštininkas M. Maldas ir lietuvių istorikas A. Bumblauskas. Lenkijos Lietuvos mylėtojų klubo pirm. L. Brodowski, kaip skelbia BNS, pareiškė, kad filmas turėtų žiūrovus abiejuose kraštuose supažindinti su Lietuvos ir Lenkijos santykiais, pradedant Lietuvos tautiniu atgimimu XIX šimtmečio pabaigoje ir baigiant pastaruoju laiku, kai abiejų kraštų politikai sako, kad "Lietuvos ir Lenkijos santykiai dabar yra patys geriausi ilgaamžėje dvišalėje istorijoje". Šio filmo sumanytojas ir leidėjas yra Lenkijos Lietuvos mylėtojų klubas, taipgi išleisdamas beveik 500 puslapių knygą – *Lietuvos kronika*, klubo ir Lietuvos politinių įvykių chronologija nuo 1988 iki 2001 metų.

J. Andr.

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje,

isikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki..... 2.25%	Asmeninės nuo10.50%
santautos 2.75%	neklm. turto 1 m.6.40%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 3.50%	• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
180 dienų indėlius 3.50%	• Narių santaupos
1 m. term. indėlius 3.60%	atdraustos TALKOS
2 m. term. indėlius 3.75%	atsargos kapitalu
3 m. term. indėlius 3.85%	3 mil. dol. ir Kanados
4 m. term. indėlius 4.10%	valdžios iki \$100,000.00
5 m. term. indėlius 4.75%	sumos draudimu
RRSP ir RRIF	
(Variable) 2.50%	
1 m. ind. 3.85%	
2 m. ind. 4.00%	
3 m. ind. 4.10%	
4 m. ind. 4.25%	
5 m. ind. 5.00%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE
TINKLALAPIS: www.talka.net

"Ta mūs" seselė darbininkėlė"

Pasitinkant dailininkės ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS pomirtinę apžvalginio pobūdžio parodą, Kanados lietuvių muziejuje-archyve, Anapilyje. Jos atidarymas – rugpjūčio 25 dieną

VYTAUTAS A. JONYNAS

Sunku nepritari rengėjų iniciatyvai, nes A. Tamošaitienė buvo per praicitą dešimtmetį pamiršta. O tačiau retas kuris mūsų šviesuolių buvo taip įsijungęs į Kanados lietuvių bendruomenę, kaip Tamošaitių šeima. Ji bendradarbiavo spaudoje, rėmė ją, sielojosi, kad jaunas nenu-taustų ir skatino jį į kultūrinę veiklą. Ji garsino Lietuvos vardą svetimauciu tarpe. Prisiminti ją, reiškia prisiminti visų naujųjų ateivių naujakurstės stadijas Kanadoje, kadangi neretai jų įgyvenimai paryškino bendrą visiems likimo trajektoriją.

Toku reiškiniu buvo, saky-sim, trumpalaikis Tamošaitių apsisistojimas Montrealyje, kuris būtų galėjęs tapti daug žadan-čia, viltinga užuomazga. Jiems buvo pavykę prikalbinti vieną kiek apsmurgusio YMCA padalinio vedėją leisti įsteigti audi-mo studiją. Jinai greitai laiku iš-augo į lietuviybės prietiltį, kuri-ame glaudėsi Dievo paukšteliai, susirasdami čia žmogišką šilum-ą, užmegzdami pažintį, flirtus, susirasdami darbo informaciją, įsirašdami į kalbos kursus, įsi-jungdami į tautinių šokių būre-lius, žodžiu, aptikdami tai, ko nesugebėjo suteikti jokia Kana-dos dykro egzistuojanti globos ar rūpybos organizacija. Žinoma, galima teigti, kad Tamošai-tienėi nusispysojo laimė aptikti Montrealyje pulkelių audėjų, buvusių *Ecole des Arts et Metiers* Freiburge studentų. Jos sudarė kietąjį branduolį. Bet vis vien reikėjo jas suorganizuoti, įkvėp-ti joms drausmės ir susiklau-symo.

Net ir vėliau, kai Tamošai-čiai pasirinko atsiskyrėlių dalį, išsistremdami į Ontario tyrlau-kius, žmonės neišleido iš akių jų steigties tame "kykyje" (netrukus pasivadinusiam "sodyba"). Ati-džiai buvo sekama kiekviena korespondencija, kiekvienas pranešimas. Pamažu emė lanky-tis toje sodyboje įvairūs prikly-dėliai. Pradžioje – meškerystės kankiniai, po to stovyklavimo entuziastai su savo palapinėmis. O kiek vėliau prisidėjo ir visai orūs vasarotojai, daugiausia bu-vę kolegos Freiburge ir jaunos šeimos su mažyiais. Netrukus Tamošaitių sodyba sutvisko kaip lietuviybės salėlė.

LINA RADŽIŪTĖ

š.m. birželio 16 d. Bostono North-eastern universitetas suteikė gam-tos mokslų doktoratą toksikologi-jos srityje. Jos tėzė buvo apie ben-zino priedo MTBE (Methyl Tertia-ry Butyl Ether) įtaką į žmonių ir kitų gyvūnų kvėpavimo organus, nervų sistemą ir metabolizmą. 1991 m. Lina baigė Toronto univer-sitetą bakalauro laipsniu. Vėliau keletą metų dirbo Ontario provin-cijos aplinkos ministerijoje kaip aplinkos mokslininkė-pagalbininkė (*Assistant Environmental Scientist*). Jos darbo sritis buvo įvairių pesti-cidų įtaką žmonių sveikatai bei gy-venamai aplinkai ir su tuo susietos analitinės studijos, kenksmingumo matavimai ir interpretacija. Ten dirbdama Lina nusprendė tobulin-tis šioje mokslo srityje ir įstojo į Northeastern universitetą. Lina gimė ir augo Otavoje, kur baigė pra-džios ir vidurinių mokslių. Gimnazi-ją baigė gerais pažymiais ir buvo pažymėta kaip *Ontario Scholar*. Ji taip pat lankė Dr. Vinco Kudirkos šeštadieninę mokyklą ir dainavo "Ramunėlių" chore. Vasaros metus stovyklavo "Neringos" (Bret-tleboro, Vermonte) ir lietuvių skautų stovyklose. Lina dabar pra-dėjo dirbti biotechnologijos bendrovėje *Vertex Pharmaceuticals*. Li-nos pasiekimais moksle džiaugiasi jos tėvai Vita ir Vytas Radžiai, bro-lis Juozas, sesuo Rima Saplienė ir jos vyrras Alvydas.

Dailininkė ANASTAZIJA TAMOŠAITIENĖ Nuotr. Vyt. Maželio

Visa tai neišvengiamai pri-mins lankytojams parodos rod-niai, kurių tarpe bus nemažai pažįstamų atodūsių. Bet paro-dos pasisekimą nulems ne rod-nių pilnatvė (jinai neįmanoma, nes kai kurie Tamošaitienės darbai sutelkti muziejuose ar pasaulio žymūnų kolekcijose), bet rengėjų sėkmė išjudinti išeiv-ją paskolinti turimus rodotinius parodai ir apsilankyti joje. Tie dalykai bus tikras rodiklis, kiek dar gyvas mums Tamošaitių ir jų kūrybos prisiminimas.

Abiejų Tamošaitių viešieji pasirodymai yra stropiai sužy-mėti tiek Lietuvių enciklopedi-joje, tiek Anastazijos Tamošai-tienės monografijoje ir kitur. Aš nejauciū reikalo juos kartoti. Anja vertus, statistika lieka statistika, atseit, žaidimas skai-čiais.

Kalbant apie Tamošaitių "išskylas" vėta prisiminti kiek graudesnį tikrovės apraišką, su-sijusią su parodų ruošia, nes tie dalykai irgi yra naujakurstės Kanadoje dalis.

Menininkai Vakaruose pa-prastai užsitikrina sau tarpinin-ko-agento paslaugas, siekiančias sudominti visuomenę jo kūryba, surasti jos pirkėjus. Tamošaitis laikė juos išnaudotojais ir jų vengė. Dėl to parodų našta gul-davo ant jo pečių. Visas susira-sinėjimas, konkretūs paruošos darbai, įreminimai, įpakavimai, transportas, išdėliojimas salėje, apšvietimo problemos, apsauga nuo vagysčių tekdavo patiems dailininkams. Kaip Tamošaitiai pakėlė tą įtampą ir vargą, lieka paslaptis. Žinau tik, kad jų gy-venimas nebuvo "medumi tep-tas".

Tamošaitis buvo ekstrovertas, ūmaus, impulsyvaus būdo, linkęs fantazuoti, juokinti ir juoktis, skelti anekdotus, kas ži-ną, gal maskuodamas tikruosius rūpesčius. Tamošaitienė – intro-vertė, santūri, atidi kitiems, at-laidi savo Antanėlio paistymams. Pagrindinis jos būdo bruožas – tvirtumas, savigar-ba... Deja, faktiškai man nete-ko jos giliau pažinti, net išsikal-bėti. Vasarodami retai susitik-davom. Kai mes dar vartalioda-vomes pataluos, jinai jau būda-vo išstipenus rasotais viksvynais į savo pašiūrę prie plento, prie savo staklių. O pareidavo į va-sarnamį prie upės jau saulei skandinantis. Ir vėl stodavo į ei-lę prie viryklės, persimesdavo vien bėglų žodelių.

Tiesa, kitokia ji man pasiro-dydavo kai apsilankydavo Montrealyje kokiame reikšmin-gesniame renginiui. Krisdavo į akis tada jos laikysena ir apran-ga. Visad puošdavosi dvigubais ar trigubais gintaro (nepoliruot-ų) vėriniais. Nustebindavo tuo, kad priešinai intelektualėms, jai niekad neprireikdavo niek-tauzų (*small talk*) ir kad pami-nėdavo aplankiusi vieną ar kitą parodą muziejuose. Šiaip jos šneka būdavo daugiau ataskaiti-nio pobūdžio, atmiešta atodū-siu, kad namie jos laukia termi-nuoti užsakymai.

Tas jos užimtumas dar la-biau didindavo įspūdį, kad ji bu-vo "mučelninkė" seselė darbi-ninkėlė. Atrodė, kad Tamošai-tienė neturi nieko prieš tokio stereotipo formavimąsi žmonių sąmonėje.

Su ta jos savigny na rezig-nacija ne visada norėjosi sutikti, bet išprovokuoti ją irgi nepavyk-davo. Kurpdamas jos monogra-fiją, pasiūliau jai papasakoti pluoštelį atsiminimų iš vaikys-

tės. Ji sutiko, bet išpešiau ne ka-žin ką.

Idėmiau peržvelgus jos *cur-riculum vitae* Lietuvių enciklo-pedijoje ima ryškėti, kad apie Tamošaitienę buvo susidarę šiek tiek mitų. Taip pvz. priešin-gai legendai, ji nebuvo jokia "paprasčia liaudies moteris", o tokia pat abiturientė, kaip ir ki-tos. Dar kiek pasitrynsi meno mokykloje. O kai kuriais atžvil-giais net pranokdavo savo bend-raklases, kadangi buvo viešėjusi Švedijoje ir Austrijoje. Jos mokslų rezultatai buvo šaunūs – buvo spėjus laimėti eilę pažymų bei medalių tarptautinėse paro-dose Paryžiuje ir Niujorke. Pa-galiau jinai buvo netgi rašto žmogus – dviejų liaudies meno albumų autorė.

Lietuvių enciklopedijos to-melis nutyli vieną faktą; nemini, kad Tamošaitienė yra vienintelė iš išeivijos menininkių susila-kiusi net dviejų monografių. Pirmąją dar Vokietijoje 1948 m. parašė dail. Viktoras Vizgirda. Antrąją parašiau aš, kai Tamošaitienė buvo savo kūrybos vir-šūnėje. Man gaila, kad niekad nebuvo užėjusi mintelė paklaus-ti Vizgirdą, kas paskatino jį ra-šyti apie Anastaziją. Esu tačiau tikras, kad noras išskirti nepre-tenzingą, bet kūrybingą asmeny-bę, kuri galbūt jau tada buvo pernelyg ignoruojama, ar nuver-tinama kaip Tautodailės techni-kė. Pripažįstama kaip neabejoti-nai gabi, sumani ir darbšti, bet priklausanti žemesnio rango menininkių kategorijai – audėjų cechui.

Toji nuomonė apie Tamošaitienę išsilaikė žmonėse gana ilgai. Tiesa, visi pripažindavo jai meistrystę audiniuose, daugu-mas pritardavo jos pasibaisėji-mui smarkiai plintančiais Lietu-voje tautinių drabužių erzais ir "kiču", niekas neneigdavo jos pradininkės vaidmens gobelenų audime. Deja, visa tai palikdavo nemažiau stirksti jai lipdoma etiketę, jog jinai esanti pritaiko-mo meno dirbėja, dekoratorė.

Nesiskyriau tuo atžvilgiu nei aš nuo kitų. Juo labiau, kad kartais tas nuvertinantis žvilgs-nis atsiradavo netikėtai, iš nie-kur. Pamenu, aptikau vieną die-ną vietinėje spaudoje Tamošai-tienės nuotrauką, rodos iš To-ronto jomarko (*Canadian National Exhibition*). Tenyščiam fotokorespondentui matyt, pasi-rodė tai egzotika, ir jis nutėskė ją pasirėdžiusią tautiniais dra-bužiais, sėdinčią prie kažkokio priestvaninio griezdo. Suprask – audžiančią plonas drobeles. O man perėjo per širdį tas cirkas kaip "karalaitė prirakinta prie girnų". Trūko tik išsižiojėlių mi-nios. Ir tas groteskiškas žeminamo *ethnic* vaizdas persekiojo mane ilgus metus. Kol pagaliau patį Tamošaitienę padėjo juo nusikratyti.

O buvo taip. Vieną sekma-dienio popietę, vasarojant Tamošaitių sodyboje, buvom visi – mudu su žmona, Nagiai, Vesel-kos – pakviesti arbatėlei į šeim-i-ninkų svetainę, namelyje prie plento. Nespejus jukiau įstai-syti, mums buvo pranešta, kad Tamošaitienė persimetus į tapy-bą. Mes, žmona, sužiuorom pasi-jutę nesmagiai. Baimindamiesi, kad teks plaukšti visokias man-dagynes apie rodomas gėlytes, peizažilius ir visą kitą, būdingą diletantui vidutinybę. Jų vietoj prieš mūsų akis iškilo tvirtos kompozicijos, visai ne banalaus kolorito, "nesuprantami", bet patrauklūs akiai abstraktūs darbai.

(Nukelta į 7-tą psl.).

Brangiau nieko nėra...

Tik paliesti
Apsunkusį žodį,
Tik pavargusią širdį
Priglausti,
Tik takelį
Pavargusiai minčiai parodyti
Po Palaima
Dangaus...

Ir vasarvidžių liettis
Pratžia, nugriaudi,
Mintyse, širdyje
Vėl ramybė, gedra...
Noris žodį
Pasilgtą priglausti
Ir pajaut –
Brangiau nieko nėra...

Valerija Vilčinskienė

Jonas Kelečius vaidina rašytojo A. Gustaičio veikalo "Mėnulio užtemimas" pastatyme 1981 m. balandžio 11 d. Čikagoje. Šis renginys įvyko minint lietuvių radijo valandėlės "Margučio" 51-ą sukaktį. Šalia jo – aktorė ir dailininkė L. Lapinskienė Nuotr. iš Ed. Šulaičio archyvo

Žymaus menininko netektis

Amžinybėn iškeliavo dailininkas ir aktorius Jonas Kelečius

EDVARDAS ŠULAITIS

Š.m. liepos 4 d. nustojo pla-kusi čikagiečio dailininko ir ak-toriaus Jono Kelečiaus širdis. Praėjusių metų gruodžio 1 d. Čiurlionio galerijoje dar įvyko šio pasižymėjusio mūsų tautie-čio dailės kūrinių parodos atidarymas, o štai liepos 6 d. va-kare Petkaus koplyčioje Mar-quette Parke – atsisveikinimas su juo.

Gausiai susirinkus velionies gerbėjams, kalbėjo aktorės – Elena Rukuižienė, Nijolė Mar-tinaitytė; buvo perskaityti jo jau-nystės draugo aktorius Antano Minelgos iš Olimpijos miesto Vašingtono valstijoje atsisveiki-nimo žodžiai. Sudiev tarė JAV LB Kultūros tarybos vicepirm. Leonas Narbutis, rašytoja Nijo-lė Užubalienė, giminaite Aldo-na Jukutė, abu sūnūs – Linas ir Marijus. Atsisveikinimo progra-mą vedė Petras Petrutis.

Šalia liudijusių sūnų bei vai-kaikių liko velionies žmona Sta-šė Keliatė, irgi scenos darbuo-toja, daug draugų bei pažįsta-mų, su kuriais velioniui teko vaidinti, rengti parodas, o dar didesnis būrys mūsų tautiečių, kurie ilgus metus stebėjo J. Ke-lečiaus kūrybinius darbus.

Velionies palaikai buvo su-deginti. Pelenai bus nuvežti į Lietuvą ir palaidoti.

A. A. Jonas Kelečius gimė Rygoje, Latvijoje, prieš 83 me-tus. Mokėsi Rokiškio Tumo Vaižganto gimnazijoje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Po II pas. karo 1945 m. pabaigoje Ha-nau lietuvių stovykloje įsteigė *Atžalyno* teatrą. 1945 m. atvykęs į Čikagą įsijungė į čionykštį lie-tuvių teatrinių veikimą. Atliko pagrindinius vaidmenis Becke-to, Gustaičio, Ionesco, Krėvės, Marcinkevičiaus, Rūko, Ost-rausko, Santaro dramos veika-luose. Kurį laiką su akt. Algi-manu Dikiniu, vėliau – akt. Leonu Barausku, akt. Nijole Martinaityte buvo sudaręs siau-resnės apimtys vieneta (mini – teatrą). Vaidino Čikagos lietu-vių operos *Carmina Burana* ir *Der Freischuetz* spektakliuose. 1979 m. turėjo individualų reči-talį Čikagoje, kituose lietuvių telkiniuose JAV ir Kanadoje. 1980 m. jam buvo paskirta Lie-tuvių bendruomenės Kultūros tarybos premija.

Jonas Kelečius nuo mažų

Po maldos medžių

Apkabink, -
Apsvaigo nuo vėjo
Mintys, dienos,
Padangę pilką...
Matai buvo,
Išėjo
Paskutinio atolo
Lanka...

Gyvenime mano,
Gerume mažyti,
Dar pabūk,
Neišieki, meldžiu...
Rudenio saulėn
Rugėjai nužydi
Po maldos visagalės
Medžių...

Tėviškės žiburiai•2001.VII.31•Nr.31-32(2682-2683)•psl.5

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Santaros-Šviesos 48-tas suva-žiavimas įvyks š.m. rugsėjo 6-9 d.d. Pasaulio Lietuvių centre, Le-monte, IL. Suvažiavimo progra-moje dalyvauti pakviesti: Jūra Avižienytė, Vitalija Bogutaitė, Audrė Budrytė, Saulė Buzaitė, Violeta Davoliūtė, Žydrūnas Drungilas, Liora Grodnikaitė, Irena Guilford, Eglė Juodvalkė, Vanda Juknaitė, Kęstutis Keblys, Neringa Klumbytė, Daiva Marke-lytė, Ilona Maziliauskienė, Kęstu-tis Nakas, Arnoldas Pranckeviči-us, Giedrius Subačius, Rimvy-das Šilbajoris, Vyandas Šiurkus, Julius Šmulskys, Julija Sukytė, Julija Švabaitė, Kęstutis Žygas ir kiti. Vakarais planuojama paro-dyti įdomų filmą, paruošti litera-tūros vakarą, koncertą ir Wauke-gan grupės pasirodymą. Papildo-mą informaciją teikia M. Paškevi-čienė (306 55th Place, Downers Grove, IL 60516, tel. 630-852-3887).

Vilniaus mažasis teatras bir-želio vidury trumpai gastroliauo Klaipėdoje su N. Gogolio komedija *Revizorius*. Joje vaidino po-puliarūs ir garsūs Mažojo teatro aktoriai, kaip Eglė Gabrėnaitė, Vytautas Šapranauškas, Arūnas Sakalauskas, Andrius Žebraus-ka, o režisavo Rimas Tuminas. Komedijos premjera Vilniuje sau-sio mėnesį buvo labai šilta žiūro-vų sutikta, gražiai kritikų įvertin-ta. Joje ne tik išjuokiamą valdin-čių ir valdininkėlių, miestelio grietinėlės, ydos, kvailumas, tuš-čiagarbiškumas, bet taip pat paro-doma ir paprastų žmonių nesu-sigaudymas, silpnavališkumas, baimė ir nuolankumas. Gal dėl to šiuo metu *Revizoriaus* spektakliai yra populiarūs ir gausiai lankomi.

Lietuvos radijas birželio 12 dieną atšventė 75 metų sukaktį. Tą dieną 1933 metais iš Kauno Žaliakalnyje įrengtos radijo stoties pirmą sykį pasigirdo "Alio alio, kalba radijo Kaunas". Anuo metu Kauno radijo stotis buvo viena iš galingiausių Europoje – buvo girdima visoje Europoje, šiaurinėje Afrikoje, net ir Ameri-koje. 1933 metų sausio 1 dieną Valstybės radiofonas buvo per-keltas į specialų pastatą S. Dau-kanto gatvėje, kur ir dabar dirba Kauno radijo ir TV programų di-rekcija, transliuojamos 7 įvairaus žanro TV laidos. Iš čia 12 metų birželio 23 sukilimo metu buvo paskelbta ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo deklaracija. Po II Pasaulinio karo Valstybės radiofono pagrindinės įstaigos buvo perkeltos į Vilnių. Sukak-ties proga Kaune prie S. Daukan-to g. 28A pastato buvo atidengtos dvi atmintinės lentelės, o Žurna-listų namuose buvo pristatyta žurnalisto Stasio Štikelio (1930-1999) ir jo žmonos Jūros M. Bau-žytės moksline apybraiža *Eterio šviesa*. Knyga turėtų būti įdomi ne tik žiniasklaidos darbuotojams, bet ir visiems mėgstantiems isto-rinę literatūrą. Joje išryškėja įdo-mus politinis ir kultūrinis anuo-metinės nepriklausomos Lietuvos bei laikinosios sostinės gyveni-mas. Joje tarp kitko užsimenama, kad tą vasarą, kai prabilo Kauno radijas, Lietuvoje be perstojo lijo, supuvo sienas ir pasėliai. Papras-tai žmonės kaltino radijo bangas atnešusias tokius pragaištingus orus.

Turizmo seminaras buvo Kaune suorganizuotas birželio 8 d. Jame turizmo žinovai iš Suo-mijos, Švedijos, D. Britanijos ir Prancūzijos aiškino Lietuvos aukštųjų mokyklų dėstytojams bei turizmo padalinių atstovams, kaip pasiekti tokio turizmo lygio, koks yra Vakarų Europos šalyse. Švie-timo ir mokslo ministerijos atsto-vo S. Žilionio nuomone, Lietuvo-je turizmo specialistų paruošiama per daug, o patyrimo bei žinių jiems labai trūksta. Pasak jo, "ne-pakanka gražių vietų turėti, būti-na jas tinkamai pristatyti". Klai-pėdos universitetas, Lietuvos kū-no kultūros akademija, 4 kolegi-jos ir 5 aukštesniosios mokyklos kasmet išleidžia apie 400 turizmo darbuotojų. Dabar šioje srityje jau dirba daugiau negu 3000 žmonių, veikia 330 turizmo agen-tūrų, registruota apie 200 kaimo turizmo sodybų. Išduoti 658 leidi-mai kelionių vadovams, apie 2000 leidimų turizmo bendrovių agen-tams, 578 leidimai ekskursijų ved-liams. Seminarą suorganizuoti padėjo ETUP (*European Tourism University Partnership*) grupė, ku-rijoje dalyvauja eilė universitetų bei aukštųjų mokyklų ruošiančių bei tobulinančių turizmo darbuo-tojus.

(ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, Literatūros ir meno, LGTIC informacija)

Sintautų akademijos išskilmėje kalba Šakių rajono Kultūros skyriaus vedėja AUGENIJA KASPARAVIČIENĖ; kairėje – Sintautų akademijos įsteigėjas VYTAUTAS GIRDAUSKAS

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 3.00%	Asmeninės paskolas nuo 7.25%
180-364 d. term. ind. 3.15%	Sutarties paskolas nuo 7.25%
1 metų term. indėlius 3.30%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 5.75%
2 metų term. indėlius 3.50%	1 metų 5.75%
3 metų term. indėlius 3.70%	2 metų 6.60%
4 metų term. indėlius 4.00%	3 metų 6.50%
5 metų term. indėlius 4.30%	4 metų 6.90%
1 metų GIC-mėn. palūk. 3.10%	5 metų 6.50%
1 metų GIC-met. palūk. 3.60%	Su keičiamu nuosimčiu 1, 2, 3 metų 6.00%
2 metų GIC-met. palūk. 3.75%	
3 metų GIC-met. palūk. 3.95%	
4 metų GIC-met. palūk. 4.50%	
5 metų GIC-met. palūk. 4.65%	
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable" 3.15%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 3.85%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 4.00%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 4.35%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 4.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 4.90%	
Taupomąją sąskaitą iki 2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.25%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC-PLUS"** kortelė
Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

GALVOJAT PIRKTI PIRMĄ NAMĄ, BET NEŽINOT KAIP PRADĖTI?

Be jokių Jūsų įsipareigojimų pristatysiu Jūsų namus 128 puslapių knygtę "HOW TO BUY YOUR FIRST HOME".

SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937, faksas 416 769-1524.

RUBY REAL ESTATE LTD.

REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

JUMS TIK KAINUOS
3 1/2%
iš viso
+ GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS

VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Išskvėtimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžininga, rūpestinga patarnavimą ir žemas kainas.

Organizuojamos turistinės grupės į Lietuvą rugpjūčio mėnesį. Dėl datų, maršruto ir kainų prašau teirautis! Nemokamai galite skambinti tel. 1-866-566-1366.

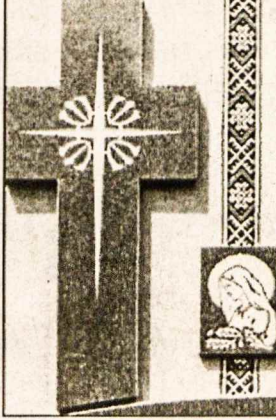
Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošdami lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

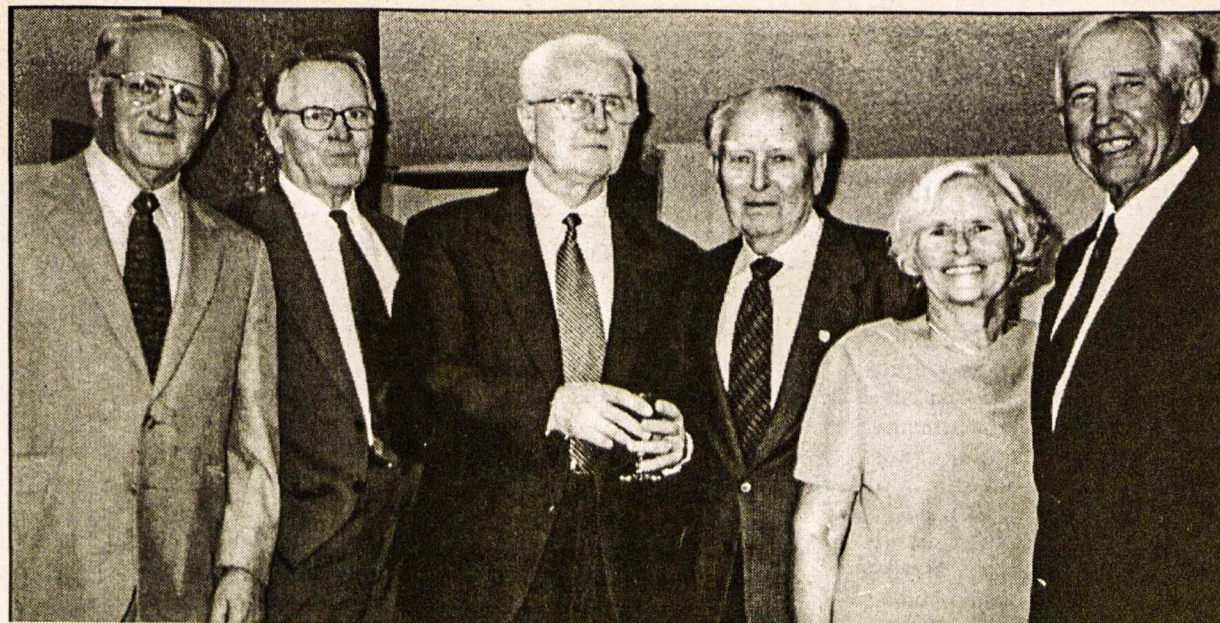

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KLF kapitalas daugiau kaip 3.0 milijonai – tai Kanados lietuvių įnašas! Kasmet gaunamas pelnas (daugiau kaip \$100,000) skirstomas lietuviškos išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (vaikų prieglaudoms, tremtinių reikalams, jaunimui).

Atsiminkime ir remkime Kanados lietuvių fondą per savo aukas bei testamentus.
Išduodami pakvitavimai dėl valstybinių pajamų mokesčių.

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvai! REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

ŠALFASS darbuotojai 50-čio iškilnėse Toronte. Iš kairės: J. Gustainis, S. Krašauskas, R. Dirvonis, A. Supronas, E. Vodopolienė, p. Vodopolas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Dėl to vyko demonstracijos prie Italijos konsulatų Toronte (apie 400 dalyvių), Montrealyje (mažesnė grupė) ir Vankuveryje (irgi apie 400 dalyvių) bei didesniuose Europos miestuose. Genoa buvo gana smarkiai demonstrantų apgriauta ir manoma, kad reikės kelių milijonų litų sutvarkyti senamiestį ir apmokėti skriaudas.

Sąjungiečių partijos tarpusavio nesutarimai vis dar nesi- baigia, bet padėtis paskutiniu laiku šiek tiek nusistovėjo. Nesutarimai prasidėjo dar federacinio parlamento sesijos metu, kai vienas po kito 13 sąjungiečių apleido partiją protestuodami prieš partijos vadovą S. Day. Bet vadovas nepasidavė, nes jo nuomone "sukilėliai" buvo nepatenkinti, kad ne jų kandidatas buvo išrinktas vadovu. Vėliau partijos vykdomojo komiteto (dalis jo narių irgi buvo nepatenkinti S. Day vadovavimu) posėdyje buvo nutarta, kad iki kitų metų liepos bus praversti nauji vadovo rinkimai ir 90 dienų prieš juos S. Day atsistatydins, o "sukilėliai" gali kada tik nori grįžti atgal, bet prieš tai privalo atsipaštyti vadovo. Dvylika iš jų pasirinko likti atsiskirėliais. Kadangi pagal parlamento taisykles politinės grupės didesnės nei 11 narių gali gauti "partijos teises" (t.y. atskirai dalyvauti klausimų-ataskymų sesijose, turėti savo įstaigą ir tarnautojus), jie pasivadino Demokratiškų atstovų grupe (Democratic Representative Caucus), bet sąjungiečiams pasakė ne "sūdiev", bet "iki pasimatymo". Atseit neužtrenkė durų sugrįžimui kada nors (galbūt jei S. Day pralaimėtų naujus vadovo rinkimus).

Sudbury Neutrino Observatory, įdomi fizikos tyrimų laboratorija Sudbury (Ontario) giliuose požemiuose, neseniai paskelbė pasiekus svarbių tyrimų rezultatus, kurie ateityje pravers formuluojant naujas subatominių dalelių teorijas. Ši laboratorija, kurioje dirba 178 mokslininkai iš 15 Kanados, JAV ir D. Britanijos mokslinių centrų, įrengta 2 km gylie, kadaise buvusioje nikelio kasykloje. Dešimties aukštų rezervuaras, pripildytas "sunkaus vandens" (kainavusio \$300 milijonų) padeda stebėti neutrino pasikeitimus keliaujant rezervuare. Kadangi neutrino neturi jokio elektrinio krūvio ir beveik neturi masės, juos sunku matuoti. Manoma, kad nuo saulės paviršiaus neutrinos yra išspinduliuojami į visas puses ir apie 60 milijonų jų kas sekundę pasiekia kiekvieną Žemės kvadrantinį centimetrą; kadangi, kaip minėta, jie neturi nei elektrinio krūvio, nei svorio, jie pereina per žemės gaublią labai retai kur užkliudami ar atsismdami ir medžiagų atomus. Rezervuaras yra giliai po žeme, kad išfiltruotų visas kitas atskriejančias "stambesnes" dalelytes, palikty tik neutrinos, kurie retsykiais atsimušę ir "sunkaus vandens" atomų branduolius,

išspinduliuoja fotonus, pastebimus jautriais detektoriais. Tuo būdu buvo patvirtinta, kad skriedamos žemės link neutrino dalelytės pasikeičia savo formose: iki 60% elektroninio neutrino dalelių pasikeičia į tau neutrino arba muon neutrino dalelytes ir jos visos Sudbury laboratorijoje buvo tiksliai išmatuotos. Šie matavimai padės fizikams pagaliau išsiaiškinti, kaip ir ką iš tikrųjų saulė spinduliuoja bei patobulinti subatominių medžiagų struktūrų teoriją. Observatorijos direktorius Art McDonald teigė, kad šiuos tyrimus paskatino kainuotų \$600 milijonų.

Ed Mirvish, vienas iš žinomiausių torontiečių, sekmadienį, liepos 22, atšventė savo 87-tą gimtadienį. Į gimtadienio šventę, kurią ruošė Markham gatvės Mirvish Village rajone netoli jo žymiosios Honest Ed krautuvių, Ed Mirvish kvietė visus torontiečius, ir 30,000 atėjo. Jiems visiems pavaizinti buvo paruošta 18,000 dešrelių, 20,000 maišelių su keptų bulvių griežinėliais (chips), 20,000 pyragaičių, 8,000 ledų ant pagaliukų, 500 svarų šokolado ir aibės kitokių gėrybių. Tokias šaunias gimtadienio šventes Ed Mirvish rengia jau 17 metų ir tomis progomis jis dosniai apdovanoja ne tik savo svečius, bet ir sušelpia įvairias organizacijas. Šiemet buvo vaikų ligoninės eilė – jos vėžio ligų skyriui buvo padovanotas \$3,000 vertės monitorius. Sukaktuvinininką šia proga linksmino jo administruojamų teatrų aktorai, sveikino buvęs karalienės atstovas Ontario provincijoje Lincoln Alexander, Toronto policijos vadas Julian Fantino, o Ontario pilietybės ministeris jam įteikė Ontario Medal of Distinction už jo šalpos pastangas ir ilgalaikį rūpestį neturtingais torontiečiais ir naujais imigrantais.

Kanados paštas jau šeši metai iš eilės pelningai dirbo: 2000-siais metais apyvarta buvo \$5.9 bln. vertės, pelnas siekė \$84 milijonus. Per 6 metus pašto bendrovė, kuri šiemet švenčia savo 150 metų gyvavimo jubiliejų, sumokėjo \$279 milijonus palūkanų vieninteliui savo akcijų savininkui – Kanados federacinei valdžiai. G.K.

Skautų veikla

• "Ažuolo-Gintaro" vadovų kursai prasidėjo liepos 28 d. "Romuvos" stovyklavietėje, o baigiasi rugpjūčio 4 d. Kursams vadovauja v.s. fil. Gintaras Pliašas ir v.s. R. Šušninkienė. Į kursus suvažiuoja 15 skautų ir 15 skaučių vadovų-vių. Po kursų dauguma pirmą savaitę pasilieka talkinti stovyklautojams.

• "Rambynų" tunto vadovai vyr.sl. Jonas Didžbalis ir Andrius Rusinas užbaigė "Ažuolo" vadovų kursų ir gavo "Ažuolo" ženklus.

• Į "Romuvos" stovyklą rugpjūčio 4 d. suvažiuoja tik vadovai, o rugpjūčio 5 d. – visi stovyklautojai. Po pietų stovyklos "Paparčių pakalnėje" – atidarymas.

• Rugpjūčio 11, šeštadienį "Paparčių pakalnėje" įvyks didysis laužys, palikty tik neutrinos, kurie retsykiais atsimušę ir "sunkaus vandens" atomų branduolius,

Sportas

50-čio žaidynėse

Toronto LSK "Vytis" įsteigtas 1948 m. Po 53-jų metų "Vyčio" krepšininkai dar gausiai ir sėkmingai dalyvavo š.m. ŠALFASS suka- tuvinėse žaidynėse Čikagoje ir Toronte.

Vyrų A grupėje varžėsi 4 komandos ir vytičiai laimėjo IV vietą. Vytičių žaistos rungtynės: pralaimėta "Kovui" 77:79 ir "Aušrai" 53:67; laimėta prieš "Lituanią" 85:70; vėl pralaimėta "Kovui" 63:68, bet laimėta prieš "Aušrą" 88:86.

Vyrų B grupėje varžėsi net 12 komandų. Čia vytičiams sekėsi blogiau ir telaimėjo IX vietą.

Jaunių A grupėje varžėsi 4 komandos. "Vyčio" ir Hamiltono "Kovo" sudėtinė komanda laimėjo visas rungtynes ir I vietą. Laimėta prieš "Aušrą" 159:40; "Lituanią" 66:47; "Aušrą" II 69:66 ir baigimaine žaidime prieš "Lituanią" 67:55.

Moterų grupėje žaidė 3 komandos. Vytičės laimėjo dvi rungtynes ir taip pat pirmą vietą. Žaidimų pasekmės: "Vytis"-"Kovas" 75:42; "Vytis"-"Aušra" 75:31.

Mergaičių A grupėje žaidė 3 komandos. Vytičės laimėjo dvi rungtynes ir I vietą. "Vytis"-"Kovas" 35:26; "Vytis"-"Aušra" 57:41.

Moterų ir mergaičių A komandose žaidė: A. Juzėnaitė, A. Bradlow, K. Duliūnaitė, A. Duliūnaitė, J. Kaknevičiūtė, K. Petrauskaitė, A. Jurick, C. O'Connor, A. Pacevičiūtė, J. Šimonelytė, K. Balūnaitė, Daugiausia taškų įkovojo A. Juzėnaitė ir A. Bradlow. B.S.

Lauko tenisas

Šiaurės Amerikos baltiečių lauko teniso pirmenybės įvyks 2001 m. rugpjūčio 25, šeštadienį ir rugpjūčio 26, sekmadienį Columbus, Ohio vietovėje. Rengia – latviai. Lietuvius informuoja Eugenijus Kriksčiūnas, ŠALFASS-gos lauko teniso vadovas, 105 Annale Dr., North York, Ont., Canada M2N 2X3. Tel. 416 225-4385. E-mail: >dkrik3@home.com<

Žinios iš Lietuvos

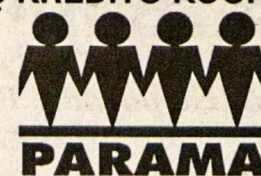
FRANKOFONIJOS ŽAIDY- NĖS: IV-ose Frankofonijos žaidynėse Lietuvos sportininkai iškovojo 11 medalių – penkis sidabro ir šešis bronzos. Medalų lentelėje Lietuva užėmė 23-ąją vietą. Sidabro medalų iškovojo stalo tenisininkė R. Garkauskaitė, ieties metikas A. Jurksas, bėgikė I. Krakoviak, eikė S. Milašauskaitė ir disko metikas V. Alekna. Bronzos medalus pelnė stalo tenisininkai R. Garkauskaitė-Būdienė ir G. Juchna (mišiniam dvejetė), džiudo imtynininkas A. Merkevičius, eikias G. Andriuskevičius (20 km), bėgikė I. Juodešienė (5000 m) ir moterų krepšinio rinktinė. Pirmąją vietą medalų lentelėje užėmė Rumunija, antrąją – Prancūzija ir trečiąją Kanados atstovai.

GAJUNIŲ: Lietuvos gajūnų čempionate po trijų etapų pirmąją biržietis Žydrūnas Savickas, antras – A. Abrutis, trečias – V. Blekaitis. Rungtynėse pakėlė didžiausią svorį 400 kg, ilgiausias statinių sveriančių 16 kg išlaikymas ištisus rankas, daugiausia iškilo 110 kg sveriantį rastą, sudėti sunkumus (90 kg sveriančią dėžę, 160 kg akmenį, 120 kg medžio tranką, 200 kg svorio cilind- rą) į metro aukštį, per dvi minutes nunešti 15 metrų 320 kg sveriančius naščius, aštuonis kartus apversti 320 kg sveriančią padangą ir 50 metrų nunešti 125 kg sveriančius lagaminus.

SAUDYMAS: Vilniuje vykusia- me čempionate šaudymo ir skren- dančių taikinius olimpiniai čempio- nei D. Gudzinėvičiūtė nepavyko tapti čempione tarp vyrų. Pirmeny- bių nugalėtojais tapo A. Zareckis (transjėinė aikštelė) ir R. Račins- kas (apvali aikštelė). D. Gudzinėvi- čiūtė transjėinėje aikštelėje, numu- šiusi 90 lėkščių iš 100, liko antra.

LENGVOJI ATLETIKA: Mar- cia (Ispanija) vykusiose Europos olimpinėse jaunimo dienos Lietu- vos sportininkai iškovojo vieną si- dabro ir du bronzos medalius. Si- dabro medalį gavo šuolininkė ir aukštį vilniūtė K. Vnukova (175 cm), bronzos medalius iškovojo džiudo imtynininkai – alytiskis D. Nedzinskas (73 kg svorio katego- rija) ir panevėžietis A. Niprikas (81 kg). V.P.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 122 milijonų dolerių

MOKAME

3.05% už 30-89 d. term. indėlius
3.00% už 90-179 d. term. indėlius
3.15% už 180-364 d. term. indėlius
3.30% už 1 m. term. indėlius
3.50% už 2 m. term. indėlius
3.70% už 3 m. term. indėlius
4.00% už 4 m. term. indėlius
4.30% už 5 m. term. indėlius
3.45% už 1 m. GIC mėn. palūk.
3.60% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.75% už 2 m. GIC invest. pažym.
3.10% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.15% už RRSP ind. (var.rate)
3.85% už RRSP 1 m. term. ind.
4.00% už RRSP 2 m. term. ind.
4.70% už RRSP 3 m. term. ind.
4.75% už RRSP 4 m. term. ind.
5.35% už RRSP 5 m. term. ind.
3.00% už OHOSP (variable rate)
2.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
3.25% už JAV dolerių 1 metų GIC
2.25% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo.....7.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su – nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų.....5.75%
2 metų.....6.60%
3 metų.....6.25%
4 metų.....6.90%
5 metų.....6.50%
– su keičiamu nuosimčiu.....6.00%

DUODAME

• asmenines paskolas iki \$250,000
• mortgicijus iki 95% įkainoto turto
• riboto kredito paskolas (Line of Credit)
• komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eilje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

SAŖKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELEŠ ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETUI! GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKėti SAŖKAITAS Elektroninis paštas: parama@total.net

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMŲ IR SVEČIAMŲ IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS? PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antradien. ir trečiadien. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.net

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS PROFESIONALUS PATARNAVIMAS RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

KELIONĖS | VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

DĖMESIO! Rugsėjo mėnesį Medelis atostogauja!

Visus ketinančius į Lietuvą skristi rugsėjo ar spalio mėnesiais kviečiu pasinaudoti mano nupigūnimais ir naujomis rudeninėmis kainomis. Užsisakykit pramatytas keliones iki rugpjūčio galo, tik pas mane asmeniškai, – gausite garantuotai geriausias kainas! Dar vis turite metus galiojančių bilietų su veltui pakeičiamomis grįžimo datomis. TEIRAUKITĖS!

Toronto įstaigoje būsiu trečiadieniais iki rugpjūčio 29 d. ir po to tik nuo rugsėjo 26 d. tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinti – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS @ MEDELIS 133 Roncesvalles Ave. TORONTO, ON. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Street, WHITBY, ON. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskirai giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį.

Atstovaujame telefoninių ryšių firmą RapidTel. Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku. + Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c, arba + Planas I: Kanada ir US – 7.5 c.

Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

Kalniškės mūšio liudininkai

Kalniškėje partizanai žuvo gindami Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę

ANTANINA
URMANAVIČIENĖ

Š.m. gegužės 13 d. dviliktą kartą susirinkę žmonės dalyvavo Mišiose už žuvusius didvyrius 1945 m. gegužės 16 d. Kalniškės mūšyje. Kunigas ta proga pasakė įsimintiną pamokslą. Jis kalbėjo, kad Rusijos prezidentas Putinas priėmė senus karo veteranus. Jie buvo šiltai pasveikinti ir apdovanoti medaliais. Kas trukdė mūsų laisvos Lietuvos prezidentui sukviesti mūsų partizanus, juos pasveikinti? Ordinai kabinami buvusiems kagebistams, o mylėjusieji Dievą ir Tėvynę užmiršti.

Po pamaldų minia nuvilnijo į kapines. Prie paminklo žuvusiems didvyriams išsiriavo su vėliavomis šauliai, partizanai, garbės sargybon atstotojai savanoriai, prie paminklo pražydo daugybė gėlių, sužibo žvakelės.

Renginio vadovė Asta Bagdanavičienė pakvietė kalbai partizaną Kazimierą Savičių. Jis sakė, kad tą dieną, 1945 m. gegužės 16-tąją, žuvo apie pusę partizanų. Nelygioj kovoj su reguliaria rusų kariuomene, grįžtančia iš Vokietijos, kovėsi mūsų, kai kurie dar ir kovos krikšto nepatyrę, partizanai. Žuvo 44.

Jiems, laisvės kovotojams, mūšio vietoje dedamos gėlės, uždegamos žvakelės. Mišku nuaidi salvės. Lazdijų šaulių vadas G. Karauškas prašo kunigą pašventinti pastatytus kryžius žuvusiems. Šiemet prie paminklo jau stovi 16 kryžių. Vienas kalno papėdėje aptvertas bendras. Toje vietoje palaidoti žuvusiųjų surinkti kaulėliai.

A. Ramanausko-Vanago dukra Aukšė Ramanauskaitė sakė, kad didžiausia vertybė – laisvė. Kalniškės taip pat įėjo į Dainavos partizanų apygardos sudėtį. Ji kvietė į tokius renginius atsivesti savo vaikus ir vaikaičius. Juk sričiai savųjų neatsivės. Aukšė pasidžiaugė, kad šventėje dalyvavo ir jos 1.5 metų vaikai, jau bandę pats užlipti į aukštą kalną.

Lazdijų raj. meras J. Matulevičius pasidžiaugė susirinkusiųjų gausa, užjautė artimųjų skaudžią netektį.

Kalniškės mūšio dalyvis partizanas Alfonsas Juškauskas labai apgailestavo, kad minėjime nesimato jaunimo. Jis klausė, ko bijo mokytojai, mokiniai? Juk Stalinas neateis, niekas netrems. Kas trukdo laisvoj Lietuvoje susitikti su partizanais, išgirsti jų žodį? Kur gi tas patriotinis auklėjimas?

Ryšininkė Aldona Sabaitytė mačiusi išniekintus Simnės partizanus nežmoniškose pozose, ypač moterų kūnus. Jai įsiminė du dalykai: sribo žmona lazda budydama išniekintus kūnus, šaukė "banditai" ir mažas vaikas pirštukais škaičiavo žuvusius, bet sribo buvo nuvytas. Dar ji pasakojo, kad partizanų lavonai buvo sumesti Simnės ežero pakraštyje. Ten buvo užkastas ir partizano V. Grudinskio kūnas. Jo motina sugebėjo sribo saugomą kapavietę išmėginti virbą – paženklinoti sumestų partizanų palaikų vietą.

Tik po daugelio metų pagal virbą buvo atrasti partizanų palaikai ir palaidoti. "Tą vietą, kur buvo užkasti kovotojai, - sakė Aldona, - reikia pagerbti, nes ten jų dvasia".

Politininių sąjungos Varėnos skyriaus pirm. V. Kaziulionis teigė, kad Kalniškėje okupantui buvo pareikštas ultimatumas. Šis mūšis – protestas prieš okupaciją. Tuomet partizanai valdė kaimą, okupantai – miestą. Partizanai kaimą apgynė, jis nebuvo kolonizuotas, išliko lietuviškasis. Šiandieną jaunimo nėra – rytoj ateis. Bus Lietuva tokia, kokios norėjo partizanai!

Partizanų dainos dainavo Varėnos, Kirsnos, Šestokų dainininkai.

Asta Bagdanavičienė susijaudinusi apgailestavo, kad ligi šiol jai nepavyko surasti savo tėvelio partizano palaikų. Ji padėjo Lazdijų raj. merui už me-

dieną suolams, o žmonėms iš Krosnos už suolelių įrengimą. Šventės dalyviai galėjo pasidžiaugti renginiu sėdėdami. A. Bagdanavičienė kvietė ateityje rengti partizanų, ryšininkų vaikų saskrydį.

Pasak Broniaus Kašelio knygos *Dainavos partizanai*, duomenis apie Kalniškės mūšį, būrio vadą buvo Lakūnas – Jonas Neifalta, gim. 1913 m. Giraitelių km. Informatorius Polevojus 1945 m. balandžio 18 d. Simnės NKVD skyriui pranešė, kad Kalniškės miške yra 70 partizanų būrys, jų vadą vokiečių armijos kapitonas Neifalta. Gegužės 13 d. tuos pačius duomenis patvirtino agentas Sviderskis. Gegužės 16 d. 220-asis sovietų pasienio pulkas pradėjo operaciją Kalniškės miške.

Kovotojas Mirijauskas pasakojo: "Kalniškės miško ilgis apie 7 km ir plotis siekia apie 5 km. Ištinė juosta – 21 km. Tokiam plotui apsupti reikėtų daugiau nei tūkstančio kareivių. Pasirodžius būrio vadui Lakūnui, visi buvome išrikiuoti ir suskaičiuoti. Mūsų buvo per 60 gerai ginkluotų vyrų. (...) Įvyko trumpas pasitarimas. Ką daryti? Stoti į mūšį ar išsikirstyti grupelėmis, ar tiesiog pasislėpti medžiuose. Būrio vadą, skyrių ir grandžių vadai ryžosi nesiskirstyti, o eiti į netoli esantį kalną ir užimti kovines pozicijas. (...) Atėję į kalną tuojau pat išsiskirstė grupelėmis. (...) Buvo duota komanda akiai nešaudyti. (...) Netrukus kareiviai priartėjo prie kalno ir prasidėjo uraganiškas šaudymas, tačiau artyn nėjo. (...) Žuvo taip pat Lakūno žmona Pušelė.

Partizanas B. Gurevičius: "Mes tik spėjome išsiskirstyti ant vadinamojo Meškakalnio, tai pati aukščiausia vieta, ir mus apšaudė rusai. Kai apšaudė, jau buvo saulutė patekėjusi. (...) Netrukus mus antrą kartą puolė. Mes juos taip arti prisileisdavome, kad buvo girdėti šakelių traskėjimas, jų komandos "Vėriod na banditov!" Ten mūsų buvo apie 80 vyrų. (...) Tris kartus puolė – ir mes atmušdavome. Kai jie pamatė, kad mūsų nepaims, tada išsikvietė pastiprinimą. (...) O mes išvargę, be vandens, apsupti. Paskui pasigirdo nuo Simnės važiuojančių mašinų ūžesys. Supratome, kad mūsų laukia lemiamas mūšis. (...) Į kalną enkavedistai lipo stati. O mums nuo kalno labai gerai gintis. Jiems buvo sunkiau. Kai jie pamatė, kad čia menki juokai, tai tada paleido kryžminę kulksvaidžių ugnį. Kiek pasilaikėme ir jau matom, kad šalia yra žuvusių, trūksta šovinių. Kalną apgaubė parako dūmai, gerklė graužė, šakos krito, pasidarė tiesiog pragaras. (...) Mūsų septynių vyrų būrelis prasiveržė pro žiedą (...). Paskui perėjome plentą, o plento mašina paskui mašiną, veža ir gyvus, ir žuvusius, traukia link Krosnos. Mes, būdami Kalniškėje, tik prašėmė Dievą, kad greičiau sutemtų..."

G. Vaikšnytė prisimena: "Po mūšio moterys nešdavo naktimis į tą kalną vainikus. Po to mūšio ant kalvos buvo bausis pažiūrėti: ištaškytos smegenys, kraujas, žmonių kūno dalys... Tai žmonės viską surinko, rankas, kojas ir šalia kalvos palaidojo.

Būdavo ateina gegužė, tai bausis liūdesys, skausmas..."

OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Šauliai gėlėmis pagerbė Kalniškės mūšio didvyrius Simnės kapinėse
Nuotr. A. Urmanavičienės

Kalniškės mūšio minėjime kalba buvusi ryšininkė G. Vaikšnytė
Nuotr. A. Urmanavičienės

"Ta mūsų seselė, darbininkėlė"

(Atkelta iš 5-to psl.)

Aš iki šiol nerandu žodžių išsakyti nuotaikai, kuri įsivyravo tame kambaryje. Tai buvo kažkas paklaus ir šventiško. Pamažu su palengvėjimu kilo nuostaba, džiugesys ir pasigėrėjimas išsipildžiusiu pažadu. Iš Tamošaitienės drobių dvelkė rimtis, susitaikymo su savim ir pasauliu dvasia. Aiškiai matėsi, jog tie paveikslai nėra jokia išdykybė, bravūra, ar atsitiktinumo sąnašos, kaip anuomet staiga išpopuliarėję *Action Painting* taulai, o kažkas išjausto, autentiško ir solidaus. O mintyse sklاندė kitas mažas stebuklas mūsų kultūros istorijoje – Julijos Žymantienės-Žemaitės pavyzdys. Juo labiau, kad Tamošaičiui labai tik Povilo Višinskio atitikmuo, ypatingai, kai Tamošaitienė metėsi į grafiką.

Man bent buvo aišku, kad "karalaitės prirakintos prie girnų" erai atėjo galas, kad buvusi audėjė susirado savo poetinę kalbą, kad jos vaizduotei atsivėria platesnis buitės slėpinių spektras nei iliustratyviose gobelenų kompozicijose. Būdinga, kad kiek vėliau jos parodų apžvalgininkai ir apžvalgininkės pasitiko Tamošaitienės postūį be jokio kibaso murmėjimo, vienbalsiai pripažindami jai polėkį, eleganciją ir talentą. Jų palankumas nepaskatino menininkės apsiriboti vien tapyba. Ne užmesdama gobelenų ji įvedė į juos taip pat abstraktinį piešinį.

Ar turėjo Tamošaitienės pavyzdys kokią poveikį į kitų moterų kūrybą, nesiryžčiau spėlioti. Daugiau daugiausia galime būti tikri, kad jos autoritetas ženkliai paaugo. Keistu sutapimu apie tą laiką Lietuvoje buvo činė rasti kraštotyrininkų sąjūdžio žymių (kai išsivijoje ūgtelėjo tautodailinė saviveikla, pvz. "Vaivorykštė"). Buvo logiška suburti tuos dalinčius vienan junginį. Tamošaitienės vaidmuo steigiant tą Lietuvos tautodailės institutą, manding, buvo labai reikšmingas. Buvo taip pat ryžtasi leisti mūsų tautodailės leidinius anglų kalba. Ant pirmųjų dviejų, šalia Antano Tamošaičio, figūroja ir Anastazijos Tamošaitienės pavardė. Jų paskleidimas svetimtųjų bib-

liotekose yra nemaža paslauga Lietuvai. Niekam juk nepaslapstis, kad didžiųjų galybių ar net tarptautinių organizacijų veikėjai nėra paslankūs pripažinti mažom gentelėms išskirtinę kultūrinę savastį. Šiuo požiūriu Tamošaičių kompiacijos anglų kalba buvo pastanga diskriminacijos pralaužimo linkme.

Paradoksaliau, bet susidaro išpūdis, kad mūsų žemiečiai intelektualai Lietuvoje buvo skirtingos nuomonės. Bent neteko skaityti jų spaudoje jokio išsamesnio pranešimo apie šį įvykį, nekalbant apie komentarą ar kritišką įvertinimą. Rasit, buvo pažvelgti į tą iniciatyvą kaip į "lokalinės reikšmės įvykį". Gal toks susitvarkymas ir pasiteisintų, jei minimuose leidiniuose būtų beatodairiškai ir mėgėjiškai aukštintamas mūsų liaudies menas. Nors ir tokiu atveju vis vien nepakenktų kritišką pasisakymas.

Padėtį komplikuoja dar viena nelaukta aplinkybė. Šių metų pradžioje UNESCO ryžosi pripažinti mūsų dievdirbių drožėjų menui visuotinio kultūrinio paveldo statusą, tuo būdu atsakydama solidarizuotis su mūsų liaudies meno žemintojais, įžvelgiančiais jame visokias tamsybes, kaip archajinio, patriarchalinio kaimo sanklodos šlovinimą ir t.t. Tas UNESCO nuosprendis suteikia Mississaugos Anapilėje būsimai Tamošaitienės parodai dar reikšmingesnį įvykio dimensiją.

Nėra lengva aptarti A. Tamošaitienės užsidariusią sąvayje asmenybę be šeimos archyvo paramos, bet norisi tikėti, jog šios parodos rodiniai pakankamai atskleis jos gyvenimo prasmingą taurumą.

Tėviškės žiburiai • 2001.VII.31 • Nr.31-32 (2682-2683) • psl. 7

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416-769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 **Tel.: 905 271-7171**
(į vakarus nuo Hurontario)

NAUJAS ERDVUS KABINETAS
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)

DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)

416 769-2526

Bloor West Village

DENTAL CARE

Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

ANTANAS GENYS

PATYRĖS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašu skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MARGUTIS PYSANKA V.M. Inc.
4134 Dundas St. West,
Toronto, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601
Fax (416) 233-3042

Reguliarūs maršrutai siuntiniams laivu
ir lėktuvu tiesiai į Vilnių.
Greitas ir garantuotas
siuntų pristatymas Lietuvoje.

VILNIUS

Nemokamai surenkame siuntas
iš Jūsų namų.*
Tel: (416) 233-4601
*Galiota kai kurie apribojimai.

\$2.00* COUPON For 1 parcel \$2.00* OFF
*Coupon valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Kalniškės mūšio vietoje žuvusiems didvyriams statomi kryžiai
Nuotr. A. Urmanavičienės

SKAITYTOJAI PASISAKO

MAŽOSIOS LIETUVOS PĖDSAKAIS

Nors ir būdami vieni nuo kitų toli, išblaškyti gyvenimo audrų po platus pasaulį, lietuviai kaip tauta išliko dėka savo kalbos, savo rašto. Išsaugoję atmintyje savo istoriją, galime džiaugtis, kad ji gerų žmonių rūpesčiu yra ir knygose surašyta.

Gerumą ir atsivėrimą savam kraštui pajuto Tauragės savivaldybės viešosios bibliotekos Lauksargių filialo skaitytojai, kai Mažosios Lietuvos fondo atstovas Martynas Purvinas ir architektė MLE Architektūros skyriaus vedėja Marija Purvinienė užsuko į Lauksargių biblioteką ir įteikė *Mažosios Lietuvos enciklopedijos* I-ji tomą. Bibliotekos skaitytojų vardu reikiu padėką visiems išsiviams, kurie per MLF savo aukomis nuo 1997 m. rėmė MLF rengimą.

Retos meilės savam kraštui galime tik pavydėti M. ir M. Purvinams. Jie, negailėdami savo jėgų ir triūso, dviračiais ir pėsčiomis, apsikrovę kuprinėmis, keliauja Mažosios Lietuvos keliais ir takeliais,

lanko senas kapinaites, sodybas ir pilikalnius, renka po kruopytę istorinę medžiagą ateities kartoms.

Jau keletas skaitytojų susidomėję vartė puslapius. Lauksargiai ir daug kitų kaimų taip pat priklausė Mažajai Lietuvai. XVII a. ta vietoje tada buvo tapusi Mažosios Lietuvos iškyšuli, gan toli įsirižusiu į Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemes. Tada Lauksargius plačiu roduo supo Prūsijos valdomos Mažosios Lietuvos žemės.

Šiandien, kai labai skurdus bibliotekų finansavimas, šitoks padovanotas leidinys yra aukso vertės. Dar bibliotekai p. Purvinai padovanojo M. Brako *Mažosios Lietuvos politinė ir diplomatinė istorija*, taip pat šio fondo išleista. Visiems, prisidėjusiems prie to, nuoširdus AČIŲ.

Marytė Rutkauskienė,
Lauksargių biblioteka

PAGALBA MOKYKLoms

Komiteto "Pagalba Lietuvos vaikams" pirmininkė E. Gudinskienė gegužės-birželio mėn. apklankė daugelį Lietuvos mokyklų, kurioms įteikė išsivijos lietuvių paaugotus pinigų.

Mes Vilnijos krašto Jauniūnių ir Medžiukų mokyklų bendruomenių vardu dėkojame gerb. E. Gudinskienė, visiems geriems žmonėms, o ypač P. Asminavičiui už svarią piniginę paramą. Jauniūnių mokyklai buvo nupirktas daug mokyklinių reikmenų, o Medžiukų mokyklai – naujas kompiuteris.

N. Rimkuvienė,
Jauniūnių mokyklos direktorė
V. Danienė,
Medžiukų mokyklos direktorė

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097

Prašu kreiptis visais namų
pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 14 metų

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

TORONTONT

Anapilio žinios

– Liepos 28, šeštadienį, susitokė Algis Gelauskas su Rasa Vaičiulyte.

– Liepos 21, šeštadienį, Delhi Šv. Kazimiero šventovėje pakrikštyta Prano jn. ir Jūratės Pargauskų dukrelė Liana-Rūta.

– Visi parapiljiečiai kviečiami dalyvauti Lietuvių pamaldose Kanados kankinių šventovėje Midlando rugpjūčio 5, sekmadienį. Kryžiaus keliai bus einami 2.30 v.p.p. lauke, tuo pačiu metu šventovės viduje bus klausoma išpažinčių. Iškilmingos Mišios ir Lietuvos kankinių paminėjimas šventovėje bus 3 v.p.p. Mišių metu giedos Lietuvos kankinių šventovės choras, o pamokslą sakys svečias iš Romos kun. Ričardas Doveika. Pamaldos bus užbaigiamos lauke prie Lietuvos kankinių garbei stovinčio kryžiaus.

– Rugpjūčio 3 d. yra pirmas mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus vakare 7 val., o po Mišių – Šventoji Valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– *Zodis tarp mūsų* liepos-rugpjūčio mėn. knygelių laidą platina Albina Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

– Anapilio knygyne gauta istorijos žurnalo *Laisvės kovų archyvas* 30 nr.

– Mišios Anapilyje: rugpjūčio 5, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Joną ir kun. Petrą Ažubalius, 11 v.r. už parapiją; rugpjūčio 12, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Augustą Underį, 11 v.r. už parapiją; rugpjūčio 19, sekmadienį, 9.30 v.r. už Reginą ir Adolfą Klemką, Vytautą Gvazdaitį ir Sidaravičių mirusius, 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje: rugpjūčio 5, sekmadienį, 10 v.r. už a.a. Antaną Rinkūną; rugpjūčio 12, sekmadienį, 10 v.r. už Mykolą Vaišvilą ir Uršulę Kuklierius; rugpjūčio 19, sekmadienį, 10 v.r. už Elžbietą ir Joną Valantiečius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje: rugpjūčio 4, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Benediktą Stonkų; rugpjūčio 11, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Vincą ir Eleną Galeckus; rugpjūčio 18, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Bronių Čeką.

Išganytojo parapijos žinios

– Šį sekmadienį, rugpjūčio 5, pamaldos su Šv. Komunija įvyks 11.15 v. ryto

Lietuvių Namų žinios

– Liepos 29 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 243 svečiai. Svečių knygoje pasirašė: Anne Flotavienė, Vokietija; Kristina Kulvinskaitė ir Zita Kulvinskienė, Lietuva.

– Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narė Aldona Skilandžiūnienė.

– LN valdybos posėdis įvyks rugpjūčio 15 d., 7 v.v.

– Lietuvių Namai ieško vyrų, galinčių dirbti prie salių paruošimo darbų, taip pat prie budėjimo. Skambinti į LN raštinę tel. 416-532-3311.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai aukoj: J. D. Margis – \$3,000 (\$8,400); E. Petrus – \$50. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems aukotojams už nuosirdų dosnumą ir paramą Slaugos namams. Slaugos namams aukos priimančios Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 St. W. Toronto Ont. M6P 1A6.

– Vaikučių savitraščiui *Kregždutė* \$50 aukoj J. Staškevičius.

– Anapilio parapijai aukoj: \$200 – Č. Pšezdzieckis, J. Kvietytė-Young; \$50 – L. Griškonienė, dr. A. M. Kiškiai, G. D. Sakai, D. Radevičienė.

– Sv. Jono lietuvių kapinėms \$100 aukoj J. Kymantienė (savo vyro a.a. Raimundo IV mirties metinių proga).

Šypsokimės

L. STANKEVIČIUS

– Kodėl dabar vyrai neužleidžia vietos moterims autobuse? Seniau jie būdavo daug mandagesni.

– Bet ir moterys tada būdavo daug jaunesnės.

– Koks vyras niekuomet nekalka apie savo vaikus?

– Viengungis.

– Kas yra monologas?

– Pasikalbėjimas tarp žmonos ir vyro.

– Koks yra skirtumas tarp nelaimingo atsitikimo ir katastrofos?

– Jeigu jūs uošvė įkrenta jūron ir paskęsta, tai yra nelaimingas atsitikimas. O jeigu susepja laiką ją ištraukti į krantą – tai katastrofa.

– Koks užrašas Italijos autobusuose?

– Nekalbėkite su soferiu, nes jam reikia rankų vairuoti. (R.D.)

Prisikėlimo parapijos žinios

– Šis penktadienis ir šeštadienis yra mėnesio pirmieji. Pirmą penktadienį 7 v.v. vyksta Mišios ir Šv. Valanda. Ligoniniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Pirmą šeštadienį Gyvojo Rožinio draugijos nariai renkasi Rožiniui ir Mišioms 10.30 v.r.

– Šį sekmadienį vyksta maldininkų kelionė į Midlandą. Norintys gali pasinaudoti autobusu, kuris išeis nuo „Vilniaus“ rūmų 11.45 v.r., o nuo parapijos 12 v. Kelionės kaina – \$20. Registruotis parapijos raštinėje tel. 416-533-0621. Kanados lietuvių katalikų centras, kuriam pirmininkauja J. Andrusis, kviečia visus naudotis autobusu, kad neliktų tuščių vietų, nes autobusą nuomoja KLK centras.

– Pakrikštyta Rebecca, Zitės (Bacevičiūtės) ir Robert Coleman dukrelė.

– Vytautas ir Aleksandra Bubečiai savo šeimos ir giminių tarpe atšventė vedybinio gyvenimo 50-tąją sukaktį.

– Trečiojo šv. Pranciškaus ordino narių Mišios ir susirinkimas vyks rugpjūčio 15, trečiadienį, 10 v.r.

– Šį šeštadienį baigiasi antroji vaikų stovykla „Kretingos“ stovyklavietėje, Vasagoje. Vaikus prašoma pasiimti 11 v.r.

– Šį sekmadienį rugpjūčio 5, 11 v.r. Mišiomis prasideda šeimų su vaikais stovykla, kuri tęsis vieną savaitę. Stovyklą organizuoja Virginija ir Linas Zubrickai tel. 416-767-9066.

– Mišios sekmadienį, rugpjūčio 5 d.: 8 v.r. už a.a. Juozą Ražauską, 9.15 v.r. už a.a. Mariją Bušauskienę, 10.30 v.r. už a.a. Barborą ir Julijų Štendelius, už Bakevičių šeimos mirusius ir už Pakalniškių šeimos mirusius.

– Toronto-Mississaugaugoje lankėsi kun. Rolandas Makrickas iš Lietuvos. Per keletą dienų jis aplankė miestų įžymybes ir lietuvių steiginius, buvo nuvykęs net į Midlandą, kur yra pastatytas Lietuvos kankiniams pagerbti lietuviškas kryžius. Lankėsi ir Anapilyje, domėjosi *Tėviškos žiburiai* leidyba. Svečias iš Toronto išvyko į Čikagą, kur vienoje amerikiečių (nelietuvių) parapijoje praleis vasaros atostogas ir grįš Romon tėti pradėtų studijų licenciatūrai laipsniui gauti. Šias savo studijas buvo pradėjęs anksčiau, bet turėjo jas atidėti, nes buvo pakviestas Lietuvos vyskupų konferencijos gen. sekretoriaus vysk. J. Borutos, SJ, padėjėju. Tose pareigose darbovosio ketverius metus.

– Vasagos Gerojo Ganytojo misijos komitetas nuoširdžiai dėkoja G. D. Sakams už \$240 auką naujam garsiakalbiui ir taip pat dėkoja Br. Jackai už garsiakalbio įrengimą.

– A.a. Gerdai Batrušiūnienei mirus Windsore, Ont., užjausdami liūdinčią šeimą, dr. Č. ir J. Kuriarį vėžiu sergantiems Lietuvoje vaikams ir tremtiniams aukoj \$30. M.P.

– „Kovai su vėžiu ir džiova“ – sergantiems vaikams ir tremtiniams Lietuvoje aukoj: a.a. Mykolo Reginos atminimui: \$20 – V. Paulionis, B. V. Saulėnai, R. Miltenienė; \$10 – D.B. Vaidilos, B. Sriubiskis; \$5 – A.P. Dranginiai; a.a. Stanislovas Gulbinskienės atminimui aukoj: \$20 – V. P. Melnykai; \$10 – L.V. Balaišiai, A. Puterienė. M.P.

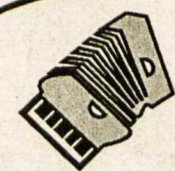
– JUMS pageidaujant gražiai ir kruopščiai atnaujinsime jūsų namų kambarius: išdažysime ir iškiljuosime tapetais sienas, iškiluosime kilimais ar keramikos plytelėmis grindis, nudažysime bei išvalysime langus ir atliksime kitus namų remonto darbus. Skambinti tel. 416-654-5354.

– SUGEDO KOMPIUTERIS? Reikia patarimo kokį kompiuterį įsigyti? Norite prijungti kompiuterį prie Internet'o? Nežinote kaip įdiegti reikalingą kompiuterio programą? Norite išmokyti dirbti *Windows, Word, Excel* programomis? Mielai padėsiu. Skambinkite bet kuriuo laiku Mindaugui Navickui tel. 416 435-5379.

Marius E. Rusinas, CLU CFP
(Certified Financial Planner)
RESP, RRIF, LIF
ANNUITY, RRSP
Patarnauju visose pensijų srityse
Net Worth Financial Planning Inc.
1576 Bloor Street West
Toronto M6P 1A4
(priešais Lietuvių Namus)
416 588-2808

Toronto Maironio mokykloje susirinkę mamytės ir tėveliai

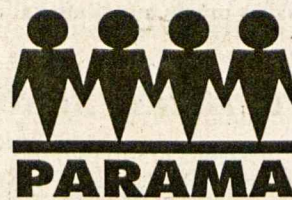

VISI KVIEČIAM! GEGUŽINĘ!

Wasagoje (Springhurst Beach) prie Gerojo Ganytojo koplyčios
š.m. rugpjūčio 12, sekmadienį, tuoj po 10 v.r. Mišių

- * vyrų choras „Aras“
- * šilti užkandžiai (BBQ)
- * gaivinantys gėrimai
- * dainos ir šokiai
- * loterija

Rengia „Tėvynės sąjungos“ Toronto židinys

PADEDA JUMS TAUPYTI PENSIJAI

RRSP 3 metams – 4.70%
5 metams – 5.35%

SKYRIAI:

2975 Bloor St.W. 416 207-9239 • 1573 Bloor St.W. 416 532-1149
www.parama.net

ŠIS TĖVIŠKŲ ŽIBURIŲ NUMERIS yra paskutinis prieš atostogas. Pirmas poatostoginis numeris išeis rugpjūčio 21 d. Atostogų metu administracija dirbs visas dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius.

Toronto lietuvių pensininkų klubo gegužinė High Parke praėjo labai gražiai ir sėkmingai, su J. Rovo parengta gražia muzika. Kas norėjo galėjo ir pasižioti, tik gaila, kad nebėra šokėjų... V. Birštonui visi dėkingi už skanūs balandėlius.

J.K. Dalyvis

IEŠKOME moters pagalbą su vyresnio amžiaus lietuvių Oakvillės ligoninėje keletą dienų per savaitę. Skambinti Virginijai tel. 416 651-7633. Kreiptis angliškai.

REIKALINGA rusiškai kalbanti 3 vaikams auklė, kuri atliktų ir namų ruošos darbus, 5 dienas per savaitę; \$250 – savaitėi. Skambinti tel. 905-303-5819.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- ATLIKAME: stalius, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus
- ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves
- STATOME: verandas, tvoras
- DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

Dail. Anastazijos Tamošaitienės

DAILĖS BEI GOBELENŲ/KILIMŲ

PARODA

2001 m. rugpjūčio 25, šeštadienį,

Kanados lietuvių muziejuje-archyve, Anapilyje

ATIDARYMAS – 5.30 v.p.p.

Rengia:

Lietuvių tautodailės institutas ir

Kanados lietuvių muziejus-archyvas

STEFA ir JULIUS SINKEVIČIAI,

švęsdami savo vedybinio gyvenimo penkiasdešimtmetį, atsiuntė \$500 Lietuvoje skurstantiems apleistiems vaikams – našlaičiams ir buvusiems Sibiro tremtiniams sušelpiti.

Gerieji aukotojai rašo: „Mes ir mūsų vaikai su šeimomis, suvažiuoję iš San Francisco, Seattle, Kelowna, B.C., Toronto ir Mississaugos, minėdami mūsų laimingo vedybinio gyvenimo penkiasdešimtmetį, norime pagelbėti Lietuvos vargšams“.

Nuoširdžiai dėkodami geriesiems aukotojams, prašome Aukščiausiojo suteikti jiems ir jų gausiai šeimai daug šviesių ir saulėtų dienų dabar ir ateityje –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115

Susitarus priima

pacientus ir vakarais

A+ STEPUI ŠIDLAUSKUI mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą jo sūnui RIMANTUI ŠIDLAUSKUI, Lietuvos ambasadoriui Kanadoje, jo šeimai bei visiems artimiesiems Lietuvoje –

KLK krašto valdyba

Gausūs renginiai

Išpūdinga Valstybės diena ir miesto gimtadienio šventė

JUSTINAS BALTRUŠAITIS

Liepos 6 d. Šakiuose Valsybės šventė – Mindaugo vainikavimo karaliumi 748-osios metinės ir kartu Šakių miesto 403-asis gimtadienis prasidėjo iš ryto. „Varpo“ vidurinės mokyklos stadione vyko seniūnijų spartakiada. Varžėsi įvairių sporto šakų komandos: stipruolių, rankų lenkėjų, virvės traukėjų ir kt. Susumavus rezultatus pirmoji vieta pripažinta Šakių seniūnijai.

Po pietų šakiečius kvietė mugė J. Lingio parke. Čia galėjai nusipirkti įvairių meno dirbinių, pagamintų mūsų rajono tautodailininkų, loterijoje išlošti vertingą daiktą, nusipirkti žaislą ir skanėstą, taip pat patogioje pavėsio pastogėje prisėdus užsisakyti šašlyką, atsigalvinti alučiui.

Iškilminga šventės dalis vyko tame pačiame J. Lingio parke. Iš pakyls Šakių seniūnas Alfonsas Jakas pasveikino su šventėmis, pakvietė prie pakyls kultūros centro darbuotojus, nuolatinius švenčių dirigentus – Ireną Drazdauskiene, Laimą Kajokaite, Antaną Sperauską ir kt., kuriems įteikė gėlių ir suvenyrą. Teritorinės gynybos vadas kpt. Donatas Ovodas perskaitė Prezidento dekretą dėl apdovanojimo *Savanorio kūrėjo* medaliu grupę šakiečių savanorių kūrėjų. Medalį gavo Albinas Murauskas, Valė Matusevičienė; savanoriams kūrėjams – Valentinui Sadauskui, Juozui Stravinskui, Pranui Nauburaičiui ir Damijonui Valučiui skirtus medalius po jų mirties priėmė jų dukterys ir sūnūs.

Buvo paskelbta: šakiečius sveikina parašutinininkai. Aukštai padangėje iš skrendančio lėktuvo atsiskyrė keturi taškai. Iš jų išsiskleidė parašutiniai, kurie artėjo į žemę. Sklandydami ratais virš aikštės vis artėjo ir vienas po kito sklandžiai nusileido prie pakyls. Juos pasigėrėjo šūksniais ir plojimais pasitiko žiūrovai.

Margaspalviai meno sambariai pradėjo šventinį koncertą. Pirmieji estradoje pasirodė „Varpo“ vidurinės mokyklos dainininkai, kuriems vadovauja muz. mokytoja Ingrida Jakienė. Juos pakeitė į aikštėlę išėję tos pačios mokyklos jaunieji šokėjai, kuriems vadovauja mokytoja Vitalija Venienė. Vadovaujama Antano Sperausko dainavo Girėnų moterų grupė. Armonika pagrįjo Stasys Jankevičius iš Bridžių, kuriam kažkada teko bendrauti su Pupų Dėde (Petru Biržiu). Padainavo, paporino ir pašoko Šakių folklorinis sambūris, vadovaujamas Audronės Adomaitienės.

Pagyvėjo žiūrovai, kai aikštelėje pasirodė pamėgtas pagyvenusių šakiečių šokių sambūris „Vijūras“, kuriam dabar vadovauja Gražina Gardauskienė. Plojimais buvo sutiktas, jau senokai matytas Girėnų pramoginių šokių sambūris, kuriam groja ir vadovauja A. Sperauskas. Vėl dainavo „Varpo“ vidurinės mokyklos dainininkai, šoko „Py-nės“ jaunieji šokėjai. Juos pakeitė Stasys ir Bronius Jankevičiai, armonikomės pagrįjo polką, valsų. Aikštėje vėl sukosi Girėnų ir „Vijūro“ šokėjai, estradoje naujų dainų padainavo

vo Girėnų jaunų moterų orkestras. Nuotaikingai grojo Šakių ir Girėnų kaimo kapelos, kol daugelio žiūrovų ėmė kilnotis kojos, pradėjo sukstis aikštėje poros. Prasidėjo šokiai, kurie tęsėsi iki paryčių.

Neatsilieka miesteliai

Netrūko kultūrinių renginių šventiniui laikotarpiu viso rajono gyventojams. Liepos 6 d. gerdžiūniečiai šventė savo Gerdžiūnių miestelio 380-ųjų metinių šventę. Veikė paroda, vyko koncertai, vaikai linksminosi pripučiamuose atrakcionuose, kilo oro balionai. Šventė baigėsi prie susinėtų vaišių stalo.

Pasižymėjo stambiais kultūros renginiais ir liepos 7-oji. Teatro mylėtojai skubėjo į Paluobių miestelį, kur vyko respublikinė teatrų šventė *Paluobių pagirys*. Dalyvavo Paluobių (Šakių raj.), Skuodo, Alantos (Molėtų raj.), Rokiškio teatrai. Vadovavo vedėjas, TV laidos *Nosis* Beausis (Jonas Budziliauskas).

Pavakare šakiečius kvietė „Varpo“ vidurinės mokyklos stadionas, kuriame vyko muzikos šventė visiems – *Zanavykų vasara 2001*, kurią organizavo Šakių laisvalaikio ir pramogų centras. Dalyvavo Audrius Mamontovas, B'Avarija, Lemon JOY, Viktorija, Astas ir Danė Jurksaitytės, Lukas, Sigutė Suabatkienė ir Laura, Vygantas Keliuskas – legendinės „Nerijos“ dainos. Programai vadovavo Marijonas Mikutavičius.

Pagerbtuvinė paroda

Šakių centrinėje bibliotekoje buvo surengtos pagerbtuvės – paroda 135-ojo gimtadienio proga žymaus spaustuvininko, spaudos darbuotojo, vertėjo, visuomenės veikėjo, Vasario 16-osios signataro Saliamono Banaičio.

S. Banaitis gimė 1866.VII.15 Vaitiekupiuose, Sintautų valsčiuje. Petrapilyje mokėsi komercijos. 1905 Kaune įsteigė spaustuve, leido lietuviškas knygas, daug rašė į spaudą. Tai tik dalis darbų, atliktų Lietuvos švietimui. Apie jo veiklą pasakojo parodos rodiniai – knygos, nuotraukos, straipsniai ir t.t. Mirė 1933 m. gegužės 4 d. Kaune. Jo tėviškoje, Vaitiekupių kaime, Šakių rajone, 1996 m. atidengtas paminklinis akmuo. Sodyba neišlikusi.

Statula, primenantį Lietuvos karalių Mindaugą Ntr. R. Puterio

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349